

ELOFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 6 hó 24 koron.
 12 hó 48 koron.
VEHETŐSÉG:
 6 hó 24 koron.
 12 hó 48 koron.
ELŐFIZETÉS:
 6 hó 24 koron.
 12 hó 48 koron.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 107.
ADÓBEVÁGAL
 Aradi Nyomda Rézvámp-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Horvát képviselő a szerbek védelmében.
- Elkészült a kulturpalota könyvtári szabályzata.
- Ujra kezdődnek a kitiltások a Házban.
- Békét teremt a parlamentben a külügyi helyzet?
- Vilmos császár kegyvesztett barátja.
- Első tárgyalás a dandárbiróságnál.
- Öngyilkosság a muló szépség miatt.
- Tizenöt milliót a trónörökös árváinak.
- Erélyes lépést tesz a monarchia Belgrádban.
- Elégtétel Caillauxnak.

Az első ítélet.

Arad július 23.

Ha egyéb okok miatt nem kel-
 lene gondolnunk a hadsereg-
 re, olyan lehetőségek miatt,
 amelyek a gondok súlyos
 lidérenyomását küldik a lel-
 kekre, — ünnepelni lehetne az alkal-
 mat, amely ma közelebb hozta a ka-
 tonaságot a polgársággal és az eddig
 féltve került nyilvánossággal. A had-
 seregnek az az elve, amelylyel bizo-
 nyos szuverénitást akartak kifejezni,
 hogy mindennemű dolgait teljesen
 önállóan, a polgárság és a közvéle-
 mény minden ellenőrzése nélkül in-
 tézi, — legelőször a katonai igazság-
 szolgáltatás terén tört meg. A kato-
 nai bíraskodásnak ép a presztizs
 szempontjából volt szüksége a nyilván-
 osságra: annak kifejezésére, hogy
 amikor a katonatisztek soraiból kije-
 lölt bírák őfelsége nevében ítélnék,
 ebben az eljárásukban semmi olyan
 mozzanat nem lehet, amelyet rejte-

getni, takargatni akarnának. A bírói
 tisztet viselő katonák a törvény és
 lelkiismeretük szerint ítélnék, s akit
 ítéletükkel sujtanak, annak részére
 nem kérik és nem szerzik meg azt a
 kiméletet, ami az ügy agyonhallgató-
 sával lenne gyakorolható.

Az aradi dandárbiróság ma dél-
 előtt tartotta az első nyilvános tár-
 gyalást az új katonai bünvádi per-
 rendtartás alapján. Egy gyalogosról
 volt szó, akinek büne csak a katonai
 fegyelem nézőpontjából volt bünvádi
 eljárást követelő bűn: az, hogy reg-
 gel ötig volt kimaradási engedélye és
 több ízben ezt délelőtt tizenegyig
 használta ki. Mégis, akik a brucke-
 nauai sváb legénynek ily szokatlan
 formák között történt elítélésén je-
 len voltak és a nyilvános katonai fő-
 tárgyalás sajátosságát végignézték,
 az önkéntelenül azokra a katonai tár-
 gyalásokra gondolhattak vissza, a me-
 lyet a régi hadbírók és a régi
 törvényszékek hoztak, esztendőnkön,
 évtizedeken át, a nélkül, hogy az
 elítélteknek, vagy a vádlottaknak
 igazi módjuk lett volna a védeke-
 zésre, ártatlanságuknak, avagy az eny-
 hitő körülményeknek igazolására. És
 mégrégibb időre visszamenve, talán
 eszébe juthatott ez az ítélet, amelyet hat-
 vanhat év előtt ugyanazon a Parade-
 platzon, s talán ugyanabban az épü-
 letben hoztak, a lehető legnagyobb
 titokszerepességgel, — tizenhárom ma-
 gyar tábornok, mint az osztrák had-

sereg volt tisztjei fölött. Az ítéletho-
 zatal módja, formái még ma is titkot
 jelentenek; hogy rendes haditörvény-
 széki eljárást folytatott le Haynau,
 vagy, a mi valószínűbb, a hadi álla-
 pot rögtön ítélő bíraskodása alapján
 követte el az egész Európa megbot-
 ránkőzésát kihívó, rettentő kegyetlen-
 ségét; — nem árulja el hozzáférhető
 irás. Vajjon, ha a katonai ítélezésen
 már akkor rést üt a nyilvános ellen-
 őrzés joga, s ha ez háborus időben
 is érvényesülhet: lehetett volna-e az
 a tizenhárom fölött az ítélet, a me-
 lyet október 6-án egy nemzet meg-
 félemlítésére végre is hajtottak?

Ezek azonban emlékek, igen-igen
 távol esők a mai alkalomtól. A mai
 tárgyaláson, a dandárbiróság első
 nyilvános szereplésén, érdekes volt
 megfigyelni, hogy a katonák a legki-
 sebb részletekben is mennyire komoly
 lelkiismeretességgel végzik a
 bírói funkciót — s az embernek szinte
 kedve lenne azt mondani: a polgári
 esküdtbírák példát vehetnek róluk.
 Az is meglátszott, talán csak maga a
 vádlott nem érezte ki kellően — hogy
 a ki előttük áll, az ítélethozás nap-
 ján nem alárendeltjük, nem tőlük
 függő személy, hanem ember, a ki
 szabadon használhat fel mindent, a
 maga ügyének jobbra fordítására.
 Most erről nem igen volt szó, de lát-
 ható volt s belejut a köztudatba, hogy
 a bíróság előtt a katona igazának nin-
 csen akadály, korlátja.

Az élet leveleiből.

Írta: Berkes Imre.

I.

Adél odahajolt Juliához s a fülébe sugta:
 — Te, ez az ember még mindig szeret
 téged.

Ekkor már este volt az Andrassy-uton,
 csak a nagy ivlámpák ragyogtak s így egyik
 asszonynak sem lehetett tisztán látni az arcát.
 Julia nem tudta, miért mondták ezt neki, de
 azért jól esett a szívének, hogy az urán kívül
 még szereti valaki. Adél mereven, kissé hátra-
 kapott fejével figyelte s irigy szemével jól vé-
 gigszipkedte a barátját.

— Nem hiszem, — mondta Julia.

— Akkor te is tudod — nevetett Adél.

Lassan sétáltak, mint az olyan emberek,
 akik unják már egymást s szabadulni szeret-
 nének egymástól. Julia hazavágyott, hogy
 egyedül lehessen a gondolataival. A gyönyörű
 lakásukra gondolt, ami ezekbe került s a mit
 már régen megunt. A bucsuzásakor az jutott
 eszébe, vajjon milyen lehet ennek az ember-
 nek a lakása, aki az urával karöltve ment két
 lépéssel előtte. Majdnem megkérdezte tőle, hogy
 hol lakik, de keskeny száján végül is csak je-
 lentéktelen szavak osusztak ki.

— Aztán, mondja, mikor látogat meg ben-
 nünket?

— Soha, — mondta a férfi.

Julia férje nevetett.

— Rossz ember — ripakodott rá az ass-
 zony.

— Lehet, hogy az vagyok. De így jobb.
 Elváltak. Adél velük ment. Most már alig
 szólak, a férj, aki hivatalnok volt, egy rossz
 kuplét fujt az egész uton s már el is feledte
 a barátját, akivel a véletlen összehozta.

De Adél még egyszer eszébe juttatta Ju-
 liának:

— Züllött ember ez a Fűrj. Óvakodj tőle.
 — En? — tiltakozott Julia, ki nem állha-
 tom. Esküszöm, hogy még véletlenül sem gon-
 dolok rá.

Adél, aki özvegy volt s vén leánynak érezte
 magát, epésen kacagott.

II.

Fűrj a multa gondolt s az éveket szá-
 molgatta. Nyolc év tűnt el a semmiben, szép
 és szomorú évek, egy darab ifjuság, sok
 szentimentális érzés és egy leány. Alig-alig
 jutott eszébe s most is csak fásultan gon-
 dolt rá.

— Látja, maga gonosz asszony — mon-
 dotta Adélnek, amikor fölkereste. Engem nem
 bánt, de tudom, hogy Juliának ábrontotta a
 napjait.

— Honnan tudja?

— Mi elől mentünk s maga sugdoló-
 zott. Tudom, hogy rólam. Nem szereti maga
 Juliát?

— A legjobb barátnóm...

— És ezért gyötri.

— Fáj ez magának?
 Fűrj cinikusan nevetett.
 — Persze, hogy fáj.
 — No, mert Julia még mindig szereti.
 — Mondta?
 — Ó sokkal óvatosabb, semhogy elárulna
 valamit a bensejéből.

Fűrj utálta ezt az asszonyt.
 — Ne beszéljünk többet erről. És legjobb,
 ha maga sem beszél erről Juliával. — Látja,
 hogy az élet félszégeit nem szabad korri-
 gálni.

— Mert maguktól is eltűnnek.
 Fűrj elment. Hazament és ezt a levelet
 írta:

„Kedves Juliám, — tudod, hogy szeretsz s
 most, életemben először, én is elárulom neked,
 hogy szeretlek. Te alig ismeresz engem. Néhány
 hét egy vidéki városból, ez a mi multunk.
 Egy két véletlen találkozás itt Pesten, ennyi
 az egész... Én sirtam egy téli napon, amikor
 férjhez mentél. Szép és drága emlékem. De
 nem akarok veled találkozni. Maradjon minden
 így, szüzen és szomorúan. Azt kérde, miért
 árulok el most mindent. Egyszer kell és egy-
 szer szabad is. Egy csókot küldök neked, tiszta
 és szép csókomat a te fehér leányarcodra, édes
 Juliám. Este gondolj én reám, estéről reggelig.
 Én meg reggeltől estig. Így egész nap együtt
 leszünk. Elég neked ennyi, Juliám? Ért a te fe-
 hér embered vagyok, Istvánod.”
 Elküldte a levelet Adélnek.

A hadsereg, a melyet csak ölésre alkalmas szerszámaiban, felszerelésében igyekeznek egyre modernebbé tenni, most az igazságszolgáltatás új rendjében is modern lett, mert közelebb jutott az ember megbecsüléséhez. Ha az embert jobban fogják megbecsülni a bánásmódban, a fárasztó és veszélyes gyakorlatoktól való megkímélésben, sőt abban is, hogy a tömeges halálveszedelmeket árasztó háborukat nem áhítják, hanem annak lehetőségét igyekeznek teljes lelkiismerettel elhárítani, — akkor a hadsereggel egészen meg leszünk békülve.

Horvát képviselő a szerbek védelmében.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 22.

A képviselőház mai ülésének tulajdonképeni érdekessége az ülés utolsó órájában kezdődött az interpellációknál, amelyek a külső politikai helyzetről és a Szerbiával való bonyodalomról szóltak.

A napirendet egyébiránt a bélyegvita töltötte ki.

Az ülés elejét élénkké tette Rajacsics József báró napirend előtti felszólalása. Rajacsics már a múlt csütörtökön akart válaszolni mindazokra, amiket Szmrecsányi György a szerajevói merénylettel kapcsolatosan a magyarországi szerbekről, illetve a nagyszerb mozgalomról mondott.

(Az ülés megnyitása.)

A mai ülést az utóbbi szokástól eltérően tíz óra után husz perccel nyitotta meg az elnök. Ennek az volt az oka, hogy Tisza István gróf miniszterelnökre vártak, aki ma valamivel később érkezett a Házba. Beöthy Pál nyitotta meg az ülést és bemutatja Rósa Izsó dr. szegedi mandátumát. A közoktatásügyi bizottság nevében Pekár Gyula előadó jelenti, hogy a bizottság elkészült az új Nemzeti Színház építésére vonatkozó kultuszminiszteri javaslattal.

III.

— Mit tegyek? — Kérdezte Julia.

— En szegény és özvegy vagyok — mondta Adél. — Mit tudom én? Az én életem csupa szomorúság. Te szép és gazeag vagy. Mit tehetsz?

Julia hallgatott.

— Az én uram beteg volt és fél év alatt meghalt. Ugy-e, ez rettenetes? Nem tudok beléd látni. A te urad jó és szeret téged. Olvasd a levelet... Nem akar veled találkozni. Szereted?

— Szeretem.

— Akkor rossz vagy.

— Nem vagyok rossz. Hiszen itt ülök együtt te veled és tanácskozunk. Mit tennél te?

— Semmit — mondta Adél, de elpirult a nagy hazugságtól... Semmit se tennék. Egy romlott ember az, aki jön, hozza a boldogtalanságot és azután elfut. Hol volt ilyen sokáig? Már el kellett volna jönnie érted régen, mit akar most? Ne hallgass reá! Irj neki s kergesd el. Ezt tenném én.

— De ha irok, elárulom magam. Irnom nem szabad.

— Gorombán kell írni.

— S mit írál te?

— Hogy utálok s hagyjon békén. Hogy nem tartom tisztességes embernek, hogy... s egyáltalán el kell mondanod az uradnak a dolgot.

— Ez örülség volna.

Julia elvett egy levelet s átadta Adélnak.

— Ezt irtam, olvasd el, jó-e.

(Horvát tiltakozás a szerbek megvádolása miatt.)

Napirend előtt Rajacsics József báró horvát képviselő szólásra jelentkezik, hogy Szmrecsányinak a szerajevói merénylet dolgában elmondott interpellációjára reflektáljon. Az a körülmény, hogy Szmrecsányi nem várta be a szerajevói vizsgálat eredményét, alaptalan kombinációk útjára terelte őt. Elismeri, hogy Szmrecsányi tartozkodott attól a nem politikus eljárástól, hogy a szerajevói merényletért az egész szerbéséget tegye felelőssé, de nem maradt következetes magához, mert ugyanakkor a boszniai kormányzatnak tulajdonította a merényletet. Helyeselte Kállay rendszerét, amely a katolikus és a muzulmán elemeknek a szerbek rovására való favorizálásából állott. Megállapítja, hogy Kállaynak nem volt oka a szerbesség mellőzésére, mert akkor a monarchia a legjobb barátságban élt Szerbiával. Kállay rendszere az volt, hogy támogatta a bosnyákok autonómijára való törekvését és a szerbekből és horvátokból bosnyák nemzetiséget akart csinálni bosnyák hivatalos nyelvvé. Favorizálta az idegeneket is és még ma is alig van képviselője a benszülötteknek a boszniai kormányzatban. Politikájának iránya nagy elégtelenséget keltett és ennek dacára is könnyű volt kormányoznia, mert kormányzata abszolutisztikus volt és centrifugális törekvésekkel sem volt dolga. *Buriának és Bilinskinék köszönhető a szerbeknek a monarchia iránt való ragaszkodása.* Ma Bosznia legangyobb pártja, a Dimovics-párt, törvényes és monarchisztikus álláspontot foglal és a sabor többségének értékes részét alkotja. Ez nagy sikere Burián és Bilinski politikájának.

Ennek alapján kell megítélni a boszniai kormányrendszert, nem pedig egy merénylet alapján. *A merényletet jó és intelligens rendőrség megakadályozhatta volna.* A lakosság érzelmét a legjobban kifejezésre juttatja a választás: az általános választójog, dacára monarchikus és pozitív politikát folytat a legerősebb szerb párt. Konstatálja, hogy még mindig nem bánnak úgy a szerbekkel, mint kellene. Egyfelől azt állítani, hogy nem teszik felelőssé a szerb nemzetet a merényletért, másrészt mégis politikai rendszerváltozást sürgetni a szerbek rovására, ez ellentmondás. Szmrecsányi interpellációjában vallási intoleranciát lát, amint hogy a szerbek ellen a Reichspost és a Frank-párt, tehát a közismert vallási türelmetlenek szítják a gyűlöletet.

A szerb diákról beszélt azután és kijelenti, hogy a nagyszerb propagandának nem lesznek

Adél olvasta a levelet: „Első és utolsó levelem írom önnek, uram. Nincs semmi válaszem, csak az, hogy a nyolc év alatt önt egészen elfeledtem. Nem érdekelnek az ön érzelmei s most már magam is jobb szeretem, ha nem látogat meg. Igaz, hogy az uram most nincs itthon s így jól kibeszélhetnők magunkat, de erről hallani sem akarok. Minek fölkaparni a multat, a vidéki várost, a kedves találkozásokat? Pedig csodálatos, mindenre olyan élesen emlékszem. Mennyi csacsakaság és mennyi szépség! De én asszony vagyok s ez mindent megmagyaráz, kedves István. Ne írjon többet, mert úgy sem felelek. Ne üldözzön, mert én az uramat szeretem. Isten önnel, Julia.”

— Ugy-e elég hideg? — kérdezte Julia.

— Igen... Eleg hideg.

— És goromba is?

— No az is, ha akarom...

— Akkor elküldöm.

Bezárta a borítékba és megcimezte.

— Csak egy kicsiny hiba csuszott bele, — mondta halkan Adél.

— Mi az?

— Hogy meghívtad magadhoz.

Julia hidegen mérte végig barátóját.

— Ez nincs benne. — S ha benne volna ő ugyse jönne hozzám. Azt írta és azt is mondta.

— És te ezt el is hiszed neki?

— El. Mert mi mindig azt hisszük el a férfiaknak, aminek az ellenkezőjét kívánjuk s amit nyíltan ugyse merünk kimondani — a férjeink miatt.

hívei a monarchiában, csak a nemzeti életbe való törekvésüket nem szabad megakadályozni.

Rakovszky István közbeszól.

Tisza István gróf: Halljuk!

Felkiáltások a munkapárton: Halljuk, halljuk! Nagy zaj az ellenzéken.

Rakovszky István: Már közbeszólni sem szabad!

Rajacsics József báró: Nem anyanyelvem a magyar, azért mondtam nemzetiség helyett nemzetet.

Egy hang a baloldalon: Akkor ne legyen magyar képviselő.

(Nincs Omladina.)

Rajacsics József: Az Omladina című egyesületről Szerbiában mit sem tudnak. Ilyen egyesület Szerbiában nincs. Szmrecsányi vádja Bilinszkiel szemben igazságtalan, mintha Bilinszki gyöngesége végzetes lenne a diákokkal szemben való gyöngesége miatt. Bilinszki erős kézzel fogja a diákokat. Arról nem tehet, hogy azok kimennek Szerbiába és onnan bombával térnek vissza. Itt a rendőrség hibás a Pribicevicsek közül, Milánt, akit a merényletben való részvételével gyanúsítanak, nem ismeri. Valérián szerzetes, rendfőnök, a sabor tagja és képviselő. Adám pedig főszolgabíró volt, jelenleg lapszerkesztő, de lapja politikai cikkeket nem ír. *A Pribicevicsek nem politizálnak.* Ők kérék meg, hogy tiltakozzon az ellenük felhangzott vádak ellen. Felszólítja nevükben Szmrecsányit, hogy vádjait bizonyítsa és ne gyanúsítsa meg őket ártatlanul.

Rajacsics József báró beszéde után a Ház áttért a napirendre: az illetékvizsgálat tárgyalására. Errol külön cikkben számolunk be.

Vilmos császár

kegyvesztett barátja.

(Fürstenberg herceg harminc milliós vesztesége.)

Távirati tudósítás.

Berlin, július 22.

A német császár minden év nyarán északi tengeri utat szokott tenni. Nagy kísérettel hajón járja be az északi vizeket. E program-szerű nyári ut résztvevőinek névjegyzékét eddig minden esztendőben nyilvánosságra hozták, ezúttal azonban ez a közzététele elmaradt és pedig azért, hogy ezzel valakinek az érzékenységet megkíméljék, annak a nagyragu urnak, akihez Vilmos császárt évtizedes barátság fűzi, aki minden alkalommal elkísérte a németek uralkodóját északtengeri kirándulásaira, de aki ezúttal hiányzik a császári jachtról.

Fürstenberg Egon Miksa hercegről van szó, aki kegyvesztett lett a berlini udvarnál és ez annál keservesebb reá nézve, mert a kegyvesztettség közvetlen összefüggésben van azzal a harminc milliós veszteséggel, amely a herceget az ugynevezett Fürstenkanzern üzleteinél érte. A W. Wertheim-cég bukása és a Palestina Bank sok zavara került ennyi pénzébe a hercegnek. Ez azonban nem okozta volna, hogy a császár barátságát és bizalmát is elveszítse, de a hercegi vállalatok bukása több ezer kisembert rántott magával. Érthető, ha ilyen körülmények között kevésbé barátságos kommentárokat adna alkalmat, hogyha olyan egyéniség, akinek az üzletei a nyilvánosság jelentékeny károsodását vonta maga után, a császár különös bizalmát élvezhetné.

A kegyvesztettség Németország politikai életére is hatással lesz, mert Fürstenberg herceg bizalmas politikai tanácsadója is volt Vilmos császárnak. A donaueschingeni hercegi kastély évszázados íái sokszor látták a két nagy urat bizalmas együttlétben és ezek a séták még nemrégiben is fontos politikai mozzanatokra voltak döntő hatással. Bismarckot a donaueschingeni kastélyból menesztette Vilmos császár és legutóbb, a zaberni események ide-

jén is Donaueschingenben kapta meg az utasítást a birodalmi kancellár hogy a Reichstag izgalmas vitái közben minő magatartást tanúsítson.

Ujra kezdődnek a kitiltások a Házban.

(Zajos obstrukció az illetékjavaslat ellen.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 22.

A képviselőházban ma minden tekintetben izgalmas ülés volt. Érdeklődést keltett az ülés első része is, amelyben Rajasics báró a szerbeket vette napirend előtt védelmébe, izgalmas lefolyású volt a hét óraker megkezdett interpelláció sorozat és az azokra adott válasz is, az ülés derekát, a napirenden levő illeték-vitát pedig valóságos obstrukciós jelenetek tarkították, aminek az lett az eredménye, hogy megkezdődött a renitens képviselők mentelmi elé utasítása és a Házból való kitiltások sorozata.

Kötekedés az elnökkel.

Rajasics beszéde után — amelyet külön cikkben közlünk — áttértek a napirendre. Az illetékjavaslat részletes vitájában soron levő szakaszhoz Justh János szól hozzá elsőnek.

Utána Szalay László állott szólásra: A szakaszt ügyvédellesnek tartja.

Elnök: Ez a részletes vita keretét túlhaladja.

Szalay László: Meg tudom érteni az elnök ur figyelmeztetését, mert nem ismeri az anyagot és így nem tudja, mi tartozik a részleteshez, mi az általános vitához.

Elnök: Meg tudom bírálni és meg is fogom bírálni, miről beszél a képviselő ur.

Szalay László: A bírói karnak is érdekében állana, ha módot adnának a pörök gyorsításához.

Elnök: Erről már beszélt a képviselő ur.

Szalay László: Az imént a perek apasztásáról, most a perek gyorsításáról beszéltem.

Sághy Gyula szól ezután. Szerinte nem állhatnak meg a miniszterelnök állításai.

Elnök: Ez nem tartozik a tárgyhöz.

Fráter Lóránd: Majd megfelel, mint Szalay László.

Sághy Gyula: A miniszterelnök ur nincs abban a helyzetben, hogy megbírálja a polgári perrendtartást.

Elnök: Ne tessék vitázni, hanem a tárgyhöz szólani.

Sághy Gyula: Az összes ellenzéki módosításokat elfogadásra ajánlom.

Gedeon Aladár: Az egész ügyvédségnek a kívánságát véli tolmácsolni, amikor a meghatalmazások bélyegmentesítését kéri.

Polónyi Dezsőtől megvonják a szót.

Polónyi Dezső a következő szónok: Kérem, hogy az ügyvédi helyettesítés továbbra is bélyegmentes maradjon-e?

Hantos Elemér: Igen.

Polónyi Dezső: Miért nincs ez benn a törvényjavaslatban?

Teleszky János pénzügyminiszter: Kétszer megmondtam már.

Polónyi Dezső: Itt vagyok állandóan s nem hallottam. Nincs Magyarországon egy ember, aki az illetéktörvényeket és rendelkezéseket mind ismerné.

Elnök: Ezzel a témával ne tessék továbbra is foglalkozni.

Polónyi Dezső: Én nem beszélek az ideai témáról, én az illetékvitához komoly érvek-

kel szólok. Nem engedem magam megzavarni. Tessék mindjárt a szót megvonni tőlem.

Elnök: Ezért rendreutasítom és megvonom a szót. (Óriási zaj a baloldalon.)

Fráter Lóránd: Éljen a fősztaligabiró.

Beöthy Pál elnök: Polónyi Dezső képviselő ur állandóan tiszteletlenül viselkedik az elnökséggel szemben. Feltésem tehát a kérdést, hogy nem utasítja-e ezért a mentelmi bizottság elé.

Rettenetes láрма és kavargás tört ki erre. Az ellenzéki padokban az első sorban ül Andrassy Gyula gróf, Zichy Aladár gróf és Palugyay Móric. Kórusban kiáltják az elnök felé:

— A Ház határozatképtelen!

Fráter Lóránd: Most már kezdődik az erőszak!

Palugyay Móric: Határozatképtelenek vagyunk!

Fráter Lóránd: Ez disznóság!

Az óriási zajban az elnök javaslatára a többség Polónyi Dezsőt a mentelmi bizottság elé utalja.

Szterényi József: Ez a legnagyobb erőszak, amit valaha is láttam.

Palugyay Móric: Hazudik az elnök. Hazugság!

Polónyi Géza: Gazember, hazudik. Hazugság.

Beöthy Pál elnök: Polónyi Géza képviselő urat rendreutasítom.

Polónyi Géza: Hazudik.

Palugyay Móric: Disznó hazugság.

Beöthy Pál a nagy lármában újra kérdést tesz fel, hogy Polónyi Gézát és Palugyay Móricot a mentelmi bizottság elé utasítsák. A többség ezt elhatározza.

Huszár Károly: Összeesküdtek.

Fráter Lóránd: Első rendreutasítás után mentelmi.

Bakonyi Samu: Ez európai parlament.

Beöthy Pál: Bakonyi Samut rendreutasítom.

Huszár Károly: Paprika Jancsi elnök.

Elnök: Huszár Károlyt rendreutasítom.

Sümei Vilmos: Ez komédia.

Elnök: Sümei Vilmost rendreutasítom.

Elnök hosszas cseppetése után végre helyreáll a csend.

Folytatják a vitát.

Gyórfy Gyula szól ezután a javaslatához. A szakaszt nem fogadja el.

Egry Béla: Nem fogadja el a szakaszt, mert jogellenes és módosítást nyújt be.

Bakonyi Samu: Ez a javaslat is az ellenzéki politikának kedvez. Csupa apró túszurás és újabb teher. Ez a maguk politikájának rossz, a miénknek jó. Módosítást nyújt be.

Benedek János: Nem fogadom el sem a szakaszt, sem a módosításokat, hanem kihagyandónak tartom. A szakasz különben is tárgyat ad a törvény kijátszására.

Novák János, Springer Ferenc, majd Pető Sándor szólalt fel. Pető kéri a szakasz visszavonását, mert a kis kihágási ügyekhez existenciális kérdések fűződnek.

Ezután Balogh Jenő igazságügyminiszter védte meg a 29. szakaszt, amelyet a miniszter beszéde után változatlanul elfogadtak. A 30. szakaszhoz Egry Béla és Csermák Ernő szólalt fel. Ezután az elnök két óraker félórás szünetet rendelt el.

Három kizárás.

Szász Károly alelnök fél három óraker nyitja meg újból az ülést és kijelenti, hogy a gyorsírói jegyzetéből megállapította, hogy mikor a délelőtti ülésen az elnök kérdést intézett

a Házhoz Polónyi Dezsőnek a mentelmi bizottsághoz való utasítása ügyében, Sümei Vilmos azt mondta, hogy „disznóság”. Azt javasolja a Háznak, hogy Sümeit ezért a kifejezésért mentelmi bizottsághoz utasítsák. A többség ehhez hozzájárul. Ezután folytatják napirend szerint a vitát.

A vita folyamán több apró felszólalás után Polónyi Dezső, akitől a délelőtti ülésen a 29. szakaszról vonták meg a szót, a 30. szakaszról mondja el ugyanazon észrevételeket, új szakasz indítványozásával. Az elnök figyelmezteti, hogy maradjon a 30. szakaszról.

Felszólal később a pénzügyminiszter is, aki kijelenti, hogy amennyire örült annak, hogy az ellenzéki kritika objektív volt, oly megdöbbenéssel látja most, hogy a kritika kezd már tultengeni és kételyek merülnek fel a vita komolysága iránt.

A Ház este hét óráig az 54. szakasz tárgyalásáig jut el s a vitát ekkor félbeszakítják. Az ellenzék a tereméből kivonul. Szász Pál előadó pedig a mentelmi bizottság javaslata alapján javasolja a Háznak, hogy Polónyi Dezsőt tizenöt, Polónyi Gézát és Palugyay Móricot harminc-harminc ülésnapra zárják ki. Sümei Vilmost pedig jegyzőkönyvi megrovásban részesítsék.

A Ház a javaslatához hozzájárul.

Az elnöklést ezután Beöthy Pál veszi át s azt javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt tartsa, napirenden az illetékjavaslat részletes tárgyalásával. Ezután áttérnek az interpellációkra, amelyekről lapunk más helyén emlékezünk meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Fogház után fölmentés. A nagyváradi tábla tegnap ismét fölmentő ítéletet hozott olyan ügyben, amelyben az aradi törvényszék elmarasztalta a vádlottakat. Tavaly történt, hogy Otáva János székudvari és Kádár Ignác volt székudvari, jelenleg aradi kisbirtokost a székudvari közbirtokosság megbizta, hogy hat bikát adjanak el. Otáva ugyanis elnöke, Kádár pedig pénztárosa volt a közbirtokosságnak. A vádirat szerint Otáva és Kádár 320 koronáért adta el a bikák darabját a kisjenői vásáron Weisz Vajda Arturnak, holott ifjabb Emenetz Jakab darabjért 340 koronát kínált Otávaék-nak. Ők azonban — mondja a vádirat — azért adták el Vajdának a bikákat, mert ő 120 korona províziót adott nekik. Ez pedig kimeríti a btk. 361. §-ában körülírt büncselekményt, a hűtlen kezelést. Az aradi főtárgyaláson a vádlottak tagadtak és azt hangoztatták, hogy Emenetz tényleg 340 koronát ígért darabonként a bikákért, de csak akkor már, amikor eladták azokat. A törvényszék néhány terhelő tanuvalomás alapján — mindkét vádlottat egy-egy hónapi fogházra ítélte. A nagyváradi tábla tegnap foglalkozott a pörrel Gálbery József elnöklete mellett és bizonyítékok hiányában fölmentette a vádlottakat.

§ A vándormozis filmjei. Az aradi királyi törvényszék büntetőtanácsa ma délelőtt Lehrmann Viktor törvényszéki bíró elnöklete alatt tárgyalta Spitzer Richárd vándormozis pörét. Spitzert Róth Zsigmond aradi szállító jelentette föl, mert tőle, amikor még az Uránia társtulajdonosa volt és filmkölesönzéssel is foglalkozott: Spitzer több kölcsönbe kapott filmet elsikkasztott. A törvényszék a vándormozist hat heti fogházra ítélte. A fogházbüntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették.

Békét teremt a parlamentben a válságos külügyi helyzet?

— **Izgalmas interpellációk. — Tisza, Andrássy és Rakovszky nyilatkozatai. — Fővárosi tudósítónktól.**

Budapest, július 22

A délelőtti tisztól este hétig tartó ülésben kifáradt képviselőházban szokatlanul komoly hangok szólaltak meg az interpellációk során. Az interpellálók ismét a szerajevói merénylettel kívántak foglalkozni és hiába intézett hozzájuk felhívást a miniszterelnök, hogy álljanak el szándékuktól, legyenek tekintettel a külpolitikai helyzet komolyságára. Az interpellációk megtörténtek még pedig eleinte olyan heves hangon, olyan izgalmasan, hogy ebből, valamint a mai ülés előző részének jeleneteiből senki sem következtethette volna, hogy még ezen az ülésen a *parlamenti béke lehetősége* kerül felszínre és a pártok közt két esztendő óta dúló áldatlan harc befejezését, vagy legalább a felfüggesztését szóba hozhatják.

Hogy ez mégis megtörtént, hogy a miniszterelnök és ellenfelei táborából Andrássy Gyula gróf és Rakovszky István egyaránt a parlamenti béke szükségességéről szóltak, hogy az ellenzék vezetői már Tisza távozását sem kötötték feltételül: mindez arra vall, hogy a képviselők, többségen és ellenzéken levők egyformán érzik a *most bekövetkező napok minden eddigi külpolitikai válságnál fenyegetőbb komolyságát.*

Az ülésnek harmadik és utolsó részéről, amellyel a mai tanácskozás tizenhárom órát vett igénybe, ezt a tudósítást kaptuk:

Este hét órakor szakítja meg az elnök az illetékjavaslat tárgyalását, hogy áttérjenek a mai napra bejegyzett öt interpelláció tárgyalására. Mielőtt az interpelláló képviselők elmondának beszédeiket, szólásra emelkedik Tisza István gróf miniszterelnök és kijelenti, hogy

kérést intéz az interpellálókhoz.

Két hét óta három interpellációs nap volt — ugymond — amelyekben nagybőrra a szerajevói merénylet ügyében indított vizsgálatot s az ezzel összefüggő eseményeket hozták szóba. Eddig csak általánosságban szólhatott Ferről a kérdéstről s ma is csak abban a helyzetben van.

Legközelebb módjában áll részletesen válaszolni a hozzáintézet kérdésekre, a jelen pillanatban különben sem áll az ország érdekében, hogy ezeket a kérdéseket bolygassák.

Ezekután az interpellálni akarókra bizza, hogy elállnak-e az interpellációktól vagy sem.

Mezőssy Béla válaszol a miniszterelnök szavaira s kijelenti, hogy meg van győződve arról, hogy Andrássy Gyula grófnak egyetlen nyilatkozatától sem kell félni az országot, a többi interpelláció pedig nem áll összefüggésben a külpolitikai helyzettel. A miniszterelnök kérést intéz ahhoz az ellenzékhez, amelyet folyton üldöz és elnyom. Ő viszont

kérést intéz a miniszterelnökhöz: tegye lehetővé, hogy a jelenlegi viszonyok között ne szétszakadj, de egységes magyarság legyen a parlamentben.

Együttal azonban őszintén a szemébe mondja a miniszterelnöknek, hogy az egyetértés legfőbb akadályja az ő személye. A munkapárt tapsol és éljenez Tisza István gróf nevének említésénél.)

Mezőssy: Ezeket a tapsokat megszoktuk, kijárnak minden miniszterelnöknek.

Csuha István: Beszözt tapsok.

Mezőssy Béla. ezután áttér interpellációjának tulajdonképeni tárgyára. Hetek teltek már el a szerajevói merénylet óta s a vizsgálat még mindig a tárgyalások stádiumában van. *Ha a külügyminiszter rögtön fellépett volna, Szerbia azóta Európa nyomása alatt már engedékenyebbé vált volna.* Rajasics délelőtti felszólalásával polemizál ezután és rámutat a boszniai kormányzat hibáira. Kijelenti, hogy az Omladina egyesület tényleg létezik, létezik már 1867. óta és erősen működött később is.

Akkor egy férfiú és nem egy divatbáb ült a külügyminiszteri székekben.

Elnök: Ne tessék olyan férfiakat sérteni, akik nem védhetik magukat.

Molnár Viktor: Önök lekezelték vele.

Justh János: Ne beszéljen maga sóvítész.

Mezőssy Béla: A vizsgálat után az az eredmény van, hogy felelős személyek közül senkinek a hajszála se görbült meg. Majd a *trialista* törekvésekkel foglalkozik. Magas helyről segítik ezeket a törekvéseket, pedig kétségtelen, hogy a szlávság a délen kialakulva, az első alkalmat fel fogja használni arra, hogy a monarchiától elszakadjék. A boszniai állapotokért kizárólag Bilinszkyt teszi felelőssé.

Öreg tábornokok és kiérdemesült államférfiak hermetice elzárták a királyt, hogy senki se kormányozhasson.

Ha a miniszterelnök több engedékenységet tanusítana az ellenzék, és több határozottságot ez öreg urakkal szemben, a monarchia másként állana.

Tisza István gróf csak néhány kérdésre akar válaszolni. Burrián Kállay politikáját folytatta, az ellenzék most támadja Burriánt, pedig akkor támogatás, akármennyire is lefokozták akkor az urak Magyarország pozícióját.

Fernbach Károly: Rendre, rendre!

Sümei Vilmos: Utasítsa rendre a miniszterelnökt!

Elnök: Egy pillanatig félbeszakitom a miniszterelnök urat es javaslom, hogy a *Ház utasítsa a mentelmi bizottság elé Fernbach Károlyt.* (Óriási zaj az ellenzéken.)

Sümei Vilmos: Mára ezt rendelték el, így akarnak elnyomni.

Elnök: Javaslom, hogy a Ház utasítsa a mentelmi bizottság elé Sümei Vilmost.

Elnök javaslatához a Ház hozzájárul.

Tisza István gróf kijelenti, hogy igazi kritikát vagy ha kell, „támadást” intézett, amelyet a tények egész halmazával tud igazolni. (Zaj.) *Tiltakozik az olyan izléstelenségek ellen, hogy az uralkodót burok alatt tartják, mert ez a nemzeti becsülettel áll ellentétben, amely mindnyájunk kezében van.* (Nagy zaj.) Majd így folytatja:

— *Tanulja meg képviselő ur, hogy jól értesült lapok nincsenek. Amiket a lapok ebben a kérdésben irtak, inkább csak rémmesék.*

Nem hajlandó arra, hogy a szerajevói szerencsétlenségért Bilinszkyt tegye bűnbakká. Megvan az a rossz szokása, hogy álláspontját nem igen szokta változtatni. A dualizmust úgy lehetne a legcélszerűbben megoldani, ha erős, centralizált Magyarország mellett erős Ausztria állana. De az uralmon lévő németiség uralmát nem tudta megtartani. Ez nem a magyarok tetszésétől vagy nem tetszésétől függ. A dualizmust és a paritást minden körülmények közt fenn kell tartani.

Ha komoly külpolitikai helyzet áll elő, akkor tesz lépést arra, hogy a magyar pártok békés egyetértését helyreállítsa, de addig nem távozik el helyéről, míg a jogosult faktorok bizalmát bírja.

Az ellen a vád ellen, mintha ő hatalomra vágnék, neveltséges védekeznie. Ha a hatalomra való vágy jobban sarkalta volna, több időt töltött volna hivatalos állásban, mint most. Egyik roskadozó kormányt ő segített a másik után. Nem hagyja el helyét, mert abban a meggyőződésben van, hogy ezen a helyen tudja presztizsét a magyar nemzet javára latba venni. Kéri válaszában tudomásul vételét.

Mezőssy Béla: Aki haragszik, annak nincs igaza. A miniszterelnök haragjának olyan félreismerhetetlen tünete mutatkozik, hogy kedélyállapota iránt nem hagy fenn kétséget. Annyi önzetlenséget nem tetelez fel a miniszterelnöktől, hogy helyét elhagyja. Olyan hangon és olyan modorban komoly államférfi nem szokott ellenfeleiről beszélni, mint ő. (Zajos helyeslés az ellenzéken.) A koalíciós kormány az annexióért vállalta és vállalja a felelősséget. Ha van valaki, akinek nincs joga a lefokozott nemzeti becsületről beszélni, az Tisza István gróf. *Minket nem vásároltak meg az államkincstár pénzéből,* (tomboló helyeslés az ellenzéken), *mi nem vittünk Frommer pisztolyokat az alkotmány szentélyeibe.*

Tisza István gróf: Azt, hogy az ország becsületének közpályámon valamit ártottam, vagy használtam...

Rakovszky István: Azt magam itélem meg.

Huszár Károly: Meg az aradi bárók.

Justh János: A Lipscherek.

Tisza István gróf: A Lipschereket hagyjuk ki.

Justh János: Az aradi bárókról beszéljen.

Tisza István gróf: Fegyveres erő volt az angol parlamentben is.

Egry Béla: Cromwel beszél.

Tisza István gróf: A képviselő urnak arra az állítására, hogy az állampénztárból eltulajdonított pénzen... (a jobb oldal tombolva zugja: Azt mondta, így mondta)... semmi más bizonyíték nincs...

Felkiáltások bairól: Birói ítélet.

Tisza István gróf: Abban a birói ítéletben egyszerűen az van, hogy az állammal összekötöttesben álló pénzintezet adott bizonyos összeget pártciókra. *Régóta eltávozott arról a helyről az, aki abban az időben még az ügyeket vezette.*

Mezőssy Béla: A munkapárt az állampénztárt megillető pénzen választotta meg magát, nem hiszi, hogy ezt a pénzt a nagybankok a munkapárt iránt érzett szeretetből adták.

A többség a miniszterelnök választását ezután tudomásul veszi.

Eszterhazy Móric interpellál ezután:

— *Ha a miniszterelnöki székéből hallani azt, hogy az ellenzék lefokozta Magyarország presztizsét, ez oly vád, amely ellen tiltakozni kell. Kérde, kívánatosnak tartja-e a honvédelmi miniszter, hogy a parlamenti őrség katonai jellegre továbbra is fennmaradjon. Az ügyrendnek*

több szakasza ellenkezik a fennálló törvényekkel. Ilyen értelemben terjeszti elő interpellációját.

Tisza István gróf válaszában kijelenti, hogy Németországban, Franciaországban és Angliában is fordultak elő esetek, amikor karbalalommal vezettek ki a parlamentből képviselőket. Az őrég mint szervezet nem tartozik a honvédséghez, hanem a képviselőházhoz. (Derűtlenség a baloldalon.)

Eszterházy Móric gróf a német birodalmi gyűlés naplóival bizonyítja, hogy az őréget ott sohase vonultatták fel a renitens képviselőkkel szemben.

Tisza István gróf: Akkor tévedtem.

Eszterházy Móric gróf: Mélyen fáj-lalom.

Felkiáltások jobbról: Miért?

Eszterházy Móric gróf: Mert a Házban és a főrendiházban is igen fölényesen hivatkozott rá. A francia kamara naplójából bizonyítja, hogy a miniszterelnök a francia példára való hivatkozással is tévedett. A francia hadseregnek a törvényhozáshoz való viszonyát tárgyalja ezután.

Rakovszky István: Ott nem parádézik szászadosi egyenruhában a miniszterelnök.

Eszterházy Móric gróf azzal fejezi be beszédét, hogy van egy határ, amely előtt megszűnik többség és kisebbség, és ez a törvény.

Tisza István gróf: Mielőtt a képviselő ur leckéket adna, legyen szives a törvény elemeivel tisztába jöni.

Erre a kijelentésre zaj támad az ellenzéken. Többen felkiáltanak:

— Már megint gorombáskodik.

Huszár Károly: Illemtanáur.

Tisza István gróf: Életemben egyszer sértettem meg a törvényt. Sajnálom, hogy a német példára való hivatkozásnál eszerben hagyott az emlékezőtehetségem. Igaz, hogy a francia kamarában letétették a fegyvereket a katonákkal, mielőtt a kivezetésre felszólították volna őket, de ez sem emeli a képviselőház méltóságát.

Felkiáltások balról: Sortüz már inkább.

A miniszterelnök válaszáat a többség ezután tudomásul veszi.

A következő interpellációt Andrassy Gyula gróf mondja el:

— A miniszterelnök agresszív hangu beszéde után is felszólal. Az iménti interpellációnak főtárgya az volt, sokáig marad e az ország jelenlegi bizonytalanságában. Azt mondja a miniszterelnök, hogy a legközelebbi napokban abban a helyzetben lesz, hogy nyilatkozzék. De a tettek késnek, ha kitiltásokról van szó, akkor sietnek.

Justh János: Polónyi Dezsőtől félnek.

Andrassy Gyula gróf: A miniszterelnök az ország presztizsét félti. Lehet, hogy Páris és London nem törődik velünk, de

a Kelet szeme rajtunk van és örömmel látják az itteni egyenlenségeket. Ha ő Tisza István gróf helyén volna, ő sem mondana le, de igyekeznék azon a helyen konszolidált viszonyokat teremteni.

A miniszterelnök ehelyett nyári időszakban akarja a közigazgatás államosítását. Az ellenzék azonban helyén marad és teljesíti kötelességét. Tisza István gróf a párturalom monopóliumától nem áll el a jelenlegi nehéz helyzetben sem. Az erőszak abban van, hogy most forszírozzák oly javaslat tárgyalását, amelyet az

ellenzék veszélyesnek tart. Ha a miniszterelnök félreértene a javaslatokat és kérné az ellenzékot, hogy a nehéz helyzetben támogassa, ő

bármilyen gyűlölettel van eltelve — nem a miniszterelnök — hanem a jelenlegi rendszer iránt, mégis támogatná a miniszterelnököt.

Azzal fejezi be beszédét, hogy a miniszterelnök tanúsítson több higgadtságot és akkor a helyzet javulni fog.

Tisza István gróf kijelenti, hogy ő abban a meggyőződésben van, hogy az ország nagy része kívánja a közigazgatási reformot, és óhajtja az ellenzék egy része is.

Felkiáltások balról: De nem így.

Tisza István gróf kifogásolja, hogy az illeték vita már oly soká tart és azt hiszi, hogy a beszédek egy részét csak időtöltésből mondják el. Az ellenzéknek módjában lett volna a napirendet megváltoztatni a közigazgatási reformot kitűzni. Az elnökség ma bizonyos erősebb rendszabályokat léptetett életbe. De a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsító elnökséggel szemben olyan agresszív módon lépnek fel, hogy ezt megtorlatlanul lehetetlen hagyni.

Andrassy Gyula gróf: Polónyi Dezső nem volt durva.

Tisza István gróf: Tessék a mai naplót megnézni. A jelenlegi helyzet komoly és helyén való volna a parlamenti állapotok lecsendesítése. A megtorlás terén az elnökség sohasem megy el addig, míg az ellenzék a sértések terén.

Szivesen segédkezett nyújt, hogy a parlamenti harcok a külügyi helyzet szanalásáig megszűnjenek. Ha komoly helyzet elé áll az ország, nem lesz magyar ember, aki kötelességét ne teljesítene. (Helyeslés.)

A miniszterelnök válaszáat a Ház tudomásul veszi s ezután Rakovszky István mondja el interpellációját. Kérdést intéz a miniszterelnökhöz, hogy most, négy hét után elérkezettnek látja e már az időt, hogy Szerbiával szemben tisztáztassék a helyzet. A miniszterelnök ma azt mondta, hogy lehetséges a békés megoldás, de a komoly aggodalmak azért fennmaradnak. A helyzet komoly voltát legjobban bizonyítja a miniszterelnöknek az a kérése, hogy az interpellálók vegyék figyelembe a mai nehéz és bonyolult külpolitikai helyzetet.

Felszólítja a miniszterelnököt, tegye meg azt a lépést, amely a magyar pártokat közelebb hozza egymáshoz és normális helyzetet teremti.

Azt mondta a miniszterelnök, hogyha eljön a kritikus helyzet, nem fog habozni. Nem akkor kell, hogy ezt a lépést megtegye, amikor már elkerülhetetlen, hanem amikor az észszerűség parancsolja. A monarchia szügyene az, hogy az orgyilkosokat protezsáló kis Szerbia fumigálva bánjon velük. Ő is azt tartja, hogy

súlyos időkben ne hagyja el a miniszterelnök a helyét,

de az elnökségnek és a többségnek szabad olyan eljárást tanúsítani az ellenzékkel szemben, mint ma.

Sághy Gyula bejegyzett interpellációját elhalasztotta s ezzel a mai ülés néhány perccel esti tizenegy óra után véget ért.

Elkészült a kulturpalota könyvtári szabályzata. (Deficit a költségvetésben. — A felügyelő bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 22.

Legjelentősebb tette az volt a Kulturpalota felügyelő bizottságának ma, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésének, hogy megalkotta a városi könyvtár szabályzatát. Ezentul csak az kaphat kölcsön-könyvet, aki — ha nem tagja az illető Kölcsey-egyletnek — négy koronát fizet egy évre kölcsön-díj fejében és nyilatkozatot állít ki arról, hogy a könyvtár szabályait magára nézve kötelezőknek ismeri el. A szabályzatot kinyomatják és mindenki megkaphatja. Elhatározta a bizottság egyuttal azt is, hogy kinyomatja a kölcsön-könyvtár katalógusát is és ötven filléért árusítja.

A könyvtár tökéletesítéséhez tartozó intézkedés az is, hogy egy könyvtári bizottságot szerveztek, amely a könyvtárt minden hónapban felülvizsgálja. Igen liberális intézkedése a szabályzatnak, hogy a gyarapítás a közönség óhajainak alapján történik, mert az olvasók kívánságait bejelentik a könyvtárnak, aki azokat a könyvtár-bizottság elé terjeszteni köteles.

A nagy könyvtár rendezése, leltározása és katalogizálása folyamatban van, a felügyelő bizottság gondoskodott a kellő munkaerőről. Csak azt nem tette helyesen, hogy a könyvvásárlásokra szánt amugy sem nagy összegből a rendezés munkájára el-elosip kisebb-nagyobb összegeket. Ma is például hatszáz koronát, a mellyel Strumberger Oszkár igen jelentékeny és értékes könyvtári munkásságát jutalmazza. Erre a feltétlenül megérdemelt honoráriumra lehet más fedezetet is találni és valószínű, hogy a felügyelőség nem is engedi meg a bevásárlásra szánt pénz megrövidítését.

A kulturpalota igazgatója, Varjassy Árpád kir. tanácsos beszámolt arról, hogy részt vett a Budapesten tartott Néprajzi tanfolyamon és hogy Seemayer Villibald felügyelő igen meglepő érdeklődést tanúsít Arad iránt, elküldi ide Schmidt drt. aki beutazza a megyét és vásárol a muzeum részére. A bizottság köszönetet mondott Varjassynak önzetlen buzgóságáért.

Bemutatta a kulturpalota jövő évi költségvetését, amelyben 20040 korona bevétellel 44232 korona kiadás áll szemben és így a deficit 24192 korona, a melyet a város visel ha az állam nem ad megfelelő segélyt. Minthogy a palota fűtése igen drága megkéri a bizottság a tanácsot, hogy Zádor Imre gépüzemigazgatóval vizsgálattassa meg az ügyet és bizza meg őt az állandó ellenőrzéssel.

Az intézet gyűjteményeinek leltározására szükséges összegek kiutalását kéri a bizottság a tanácsától és felhatalmazta az igazgatót azok felhasználására, a szükséges munkaerők alkalmazására, a szükséges butorzatok és egyéb kellékek beszerzésére.

Végül elhatározta a bizottság, hogy megkéri Ábray Lajos főigazgatót, az érem gyűjtemények muzeális rendezésére. Ábrai bejelentette ugyanis, hogy ezt teljesen díjtalanul hajlandó elvégezni és a szükséges további teendőkben is rendelkezésére áll a városnak.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak bir-tokunkba.

Öngyilkosság a muló szépség miatt.

(Egy híres szép asszony halála.)

Távirati tudósítás.

Budapest, július 22.

Ma reggel rövid sürgőnyt kapott a gráci rendőrségtől Bodansky Lipót ismert fővárosi építészvállalkozó. A sürgöny irtózatosságot közölt Bodanskyval: Felesége öngyilkos lett. Meghalt. Temetéséről tessék intézkedni. Rendőrség. Grác.

Ennyi volt az egész. A vállalkozó tüstént vonatra ült és Grácba utazott. A sürgöny igazságot mondott. Gyönyörű szép fiatal feleségét holtan találta a gráci hullaházban. A szerencsétlen asszony egy fogorvos második emeleti rendelójének ablakából az utcára ugrott. Vészesen, összetört tagokkal terült el a kövezeten. A fogorvos tüstént hívta a mentőket, Bodanskyné még élt, mikor megérkeztek. Kocsira tették, de amikor a kórház elé érkeztek vele, ott, a mentőkocsiban kiszenvedett. Fordult a kocsira a hullaház felé.

Bodansky Lipótné a szépsége ölte meg. Gyönyörű asszony volt, fehérarcu, szőke haja, kékszemű. Tizenhatesztendőskorában ment férjhez Bodansky Lipót építési vállalkozóhoz. Apja Schlesinger J. dúsgazdag kőbányai pálínkakereskedő, nagy hozományt adott leányának. A Lendvay-utca 16. számú házban béreltek lakást. A legtökéletesebb boldogságban éltek a fiatalok hosszú évekig. Bodanskyné a pesti előkelő társaság rajongva vette körül, szépsége mindenkit meghódított. Ez lett a tragédiája. A szép asszony annyiszor hallotta magasztalni a szépségét, hogy rettegve kezdett gondolni az időre, amikor majd nem szőke lesz a haja s nem sima fehér lesz a bőre. Valósággal idegbeteg lett. Ismerőseinek, rokonainak mondogatta is, hogy nem tudna megcsunyult arccal élni. Betegsége egyre súlyosbodott, már rettegve fordult el a tükörtől. Ő maga is tudta, hogy nem lehet más vége, mint a megőrülés. Ugy próbált szabadulni rémes gondolataiból, hogy egész könyveket tanult meg kívülről.

Bodansky látta, hogy a szerencsétlen menthetetlen. Orvosi tanácsra aztán a Grác közelében lévő Schweizerhoffi ideggyógyintézetbe szállították. Itt úgy látszik nem elég gondossággal vigyáztak rá, amikor a beteg arról kezdett panaszkodni, hogy a foga fáj, minden kísérelés nélkül engedték Grácba utazni. Bodanskyné felment a fogorvoshoz, aki megmondta neki, hogy ki kell húzatni a fogát. Az uriaszson rémülten ugrott fel székéről, odaugrott a nyitott ablakhoz és levetette magát az utcára. Azt hitte, a foghúzás végleg elrabolja szépségét. A szerencsétlen szép asszony holttestét Budapestre szállítják. Itt fogják eltemetni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Utolsó előadás: *Cylinder*. — Miért jársz meztelenül. (Bemutató előadás.)

* A színház jelentése. Bemutató előadásul zárul be az idei nyári szezon. Az utolsó előadás csütörtökön lesz amikor két pompás bohózat, egy magyar meg egy francia kerül színre. A magyar bohózat szerzője Gutthi Soma dr. az ismert író, akinek színpadi munkásságát az aradi közönség az aradi színpadról ismeri; ennek a darabjának a címe a *Cylinder*. A másik bohózat Feydeau-nak egy pompás munkája.

* Az Apolló-színház új szezonja. A még szebbé, modernebbé és kényelmesebbé alakított Apolló-színház augusztus elsején kezd meg új szezonját. Amit csak nivósat és értékeset termelt az utóbbi időben a kinematográfia, azt mind lekötötte magának az Apolló-színház di-

rekcioja s így a színház új szezonja sok szenzációszámra menő ujdonságot hoz. Az Apolló-színház azzal, hogy közelebbi nexusba jutott a legelső fővárosi filmvállalattal, abban a kellemes és kiváló helyzetben van, hogy a mozi a legnagyobb eseményeit a budapesti mozgószínházakkal egyidőben játszhatja. Az új szezon gazdag és változatos műsorát most állítja össze a direktció s arról a közeli napokban megemlékezünk.

* „IV. parancsolat” társadalmi színmű az Uránia legközelebbi ujdonsága.

Erélyes lépést tesz a monarchia Belgrádban.

(Nincs még döntés az akció napjáról. — Harcias hangok.)

Távirati tudósítás.

Bécs, július 22.

Azt a hírt, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia között már ismételt bejelentett diplomáciai nézetváltás már a legközelebbi időben meg fog történni. Belgrádból érkező hírek szerint a szerb politikai körök nyugodtan fogadták. Utalnak arra, hogy a monarchia esetleges követelését, hogy indítsanak bírói vizsgálatot egyes szerb állampolgárok ellen, hiteles okmányok alapján, ha vannak ilyenek, szerb részről bizonyára teljesíteni fogják, amint azt egyébként felhivatalos szerb részről a legutóbbi napokban ismételt hangsúlyozták is. Ami már most a nézetváltás másik részét illeti, amely a diplomáciai akcióra vonatkozik, Belgrádban úgy vélik, hogy ez az eszmecsere nem terjedhet olyan területre, amely diplomáciai szempontból járhatatlan, vagyis nem lehet szó olyan kérdésekről, amelyek a megegyezést eleve kizárják.

A monarchia akciója.

Diplomáciai körökből vett hiteles értesülés szerint a monarchia a jelenlegi válságban azt a határozott álláspontot foglalja el, hogy nem engedi magát Szerbiától továbbra is áltatni. Az a jegyzék, amelyet Belgrádban átnyújtanak, határozottan fogja kívánni azoknak a belgrádi személyeknek a megbüntetését, akikre nézve a vizsgálat kompromittáló adatokat derített ki. A monarchia egyebekben békés hajlandóságát hangsúlyozza és nem táplál kétséget aziránt, hogy Szerbia a követeléseket teljesíteni fogja. Szerbiától azonban garanciákat fog követelni és csak ha ezeket megkapta, lehet a helyzet más tisztázási módját mérlegelni. Illetékes körökben úgy vélik, hogy a monarchia belgrádi lépése az európai helyzetre nem lesz különös hatással, ha csak Oroszország nem tekinti az ügyet más szempontokból, de erre nézve hivatalos lépés még nem történt. Feltehető, hogy a hatalmaknál a monarchia lépése nem jár semmiféle következményekkel, már csak azért sem, mert területi szándékoktól nem vezérelteti magát. A monarchia egyébként szövetségeseivel, Német és Olaszországgal teljes egyetértésben van ezt a kérdést illetőleg.

Felhivatalosan azonban ezzel szemben azt közlik, hogy a bécsi és budapesti lapokban a legutóbbi napokban felmerült hírek, amelyek szerint a Szerbiához intézendő jegyzék dolgában bármely irányban döntő elhatározás történt volna, merő kombinációk. Illetékes helyen nem fognak késni egy pillanatig sem a döntés nyilvánosságra hozatalában. A forma, tartalom, az esetleges határidő csak a Belgrádban teendő lépés megtörténtekor fog közöltetni mindazokkal, akiket a beállható következmények elsősorban érdekelhetnek.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a legutóbbi miniszteri tanácskozások során ellentétek voltak. Tisza István gróf miniszterelnök

és Berchtold Lipót gróf külügyminiszter között. A magyar miniszterelnök a belgrádi akciót sürgető külügyminiszterrel szemközt arra az álláspontra helyezkedett, hogy a döntő lépéseket el kell halasztani az aratás és cséplés után való időre, mert fel kell készülni minden eshetőségre.

Végül is ez a felfogás győzött és így ama híresztelésekkel szemközt, melyek azt jelentették, hogy a demars a legközelebbi napokban megtörténik, azt hiszik, hogy a monarchia diplomáciai lépését csak a magyarországi mezeli munkálatok befejezése után teszi meg Belgrádban.

Hötzenndorfi Conrad a királynál.

Conrad vezérkari főnök szabadságát újból megszakította és Bécsbe tért vissza. Mint most felhivatalosan jelentik, a vezérkari főnök holnap reggel Ischlbe utazik, ahol audiencián fog megjelenni a királynál. Linzben és Klagenfurtban ma az a hír terjedt el, hogy a vezérkari főnök ellen merényletet terveztek és hogy az a tény, amely szerint villáját Innichenben katonasággal megerősített csendőrség őrzi, az erre vonatkozó vizsgálat adataival van szoros összefüggésben. Conrad vezérkari főnök bécsi utjával kapcsolatban beavatott helyen beszéltek, hogy a vezérkari főnök először azért szakította meg szabadságát, hogy beteg fiát meglátogassa, most pedig egyenesen kijelentik, hogy a szabadságnak másodszori megszakítása egészen más természetű okokkal van összefüggésben.

Innsbruckból jelentik: Azzal a hírrel szemben, hogy Conrad vezérkari főnök beteg fiát látogatására utazott Bécsbe, az itteni lapok megállapítják, hogy a vezérkari főnök mindkét fia Innichenben van. Az itteni lapok különben ezzel a hírrel kapcsolatban közlik, hogy Linzből és Klagenfurtból számos érdeklődés érkezett az itteni ezredhez, amelyben az iránt érdeklődnek, hogy igaz-e a Conrad elleni merénylet híre. Schönhercz ezredparancsnok ezért elrendelte, hogy az ezred katonasága állandóan őrizze a vezérkari főnököt, s itteni villáját. A villától a pályaudvarig terjedő utat katonák tartják megszállva.

A külügyminiszter tanácskozásai.

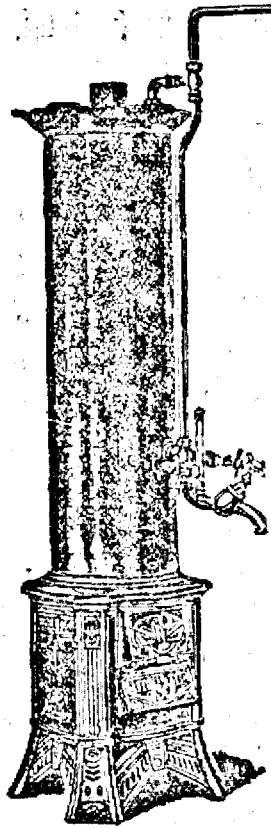
Bécsből jelentik: Ma hir terjedt el, hogy Berchtold gróf külügyminiszter Berchtsgabeben meglátogatja Schön báró párisi német nagykövetet, akinek itt villája van. Más hírek szerint a külügyminiszter Betman-Hollweggel találkozik.

Szerbia és Oroszország.

Belgrádból jelentik: A hadügyminiszter rendeletet intézett az összes katonai parancsnokságokhoz, hogy további intézkedésig sem tisztek, sem közlegények nem kaphatnak szabadságot, nehogy a megindult választási harc idején (!) politikai küzdelmekben vehessenek részt.

Bécsből jelentik: Diplomáciai körökben Sebce orosz nagykövet elutazásának azt a jelentőséget tulajdonítják, hogy Oroszország ily módon akarja kifejezni ama szándékát, hogy konfliktus esetén mindaddig semleges szándékszik maradni, míg a monarchia nem aspirál területi hódításokra Szerbiában, vagy egyebütt a Balkánon.

Pétervárról jelentik: A Novoja Wremja mai vezércikkében erősen támadja a monarchiát. Azt írja, hogy ha Ausztria-Magyarország a nagyszerb mozgalmat, amelylyel szemben a szerb hivatalos körök is tehetetlenül állnak, háború megindítására akarja felhasználni, úgy az osztrák diplomácia által szított ukrániai mozgalom Oroszországnak nem csak ürügyül, hanem okul is szolgálhatna a háborúra.

Vizvezetékek és csatornázási vállalat

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdó, szivattyus kutak felszerelését és javítását vállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelőknek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri 4246

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester

ARAD, Fábian-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóházból való fluk tanulóknak azonnal felvétetnek

Ultrareform háztartási patent befőttes üvegek és gőzfazekak eredeti gyári árban kaphatók. 2078

Fischer Mór
ARAD,

Andrássy-tér 25.
Telefon 562.

Az „Orsovai halhoz”.
Legnagyobb halkivittel

Lutwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám
(volt Spielmann-ház) saját ház.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy napoként friss dunai halak érkeznek Asztalos Sándor-utca 8. szám alatt levő üzletembe. Minden csütörtökön nagy halszállítvány érkezik a legkiválóbb eleven halakból. Julius és augusztus hónapokban a piacon nem árulják halakat, csupán üzletemben, miért is kérem a nagyérdemű közönséget, hogy aki jó halat akar venni, az halászkiállítását csakis üzletemben sziveskedjék beszerezni, hol a legkiválóbb eleven halak olcsóbban mint a piacon szerezhetők be.

Egy liter 300-as legfinomabb citrom 8 kor. 50 fillér, darabonként a boltban legszebb 4 fillér, kisebb 6 drb. 20 fill. Egy liter legfinomabb szilvrium, törköly, állás 12 kor. és mindennemű szesz ital 2 kor. Egy üveg jégbehűtött kőbányai sör 34 fill. Egy liter ménesi bor 1 kor.

Gyümölcs, gazdasági és mindennemű szállításhoz megfelelő kosarak bármilyen mennyiségben jutányos áron kaphatók. Kitűnő minőségű orthodox kóser virsli és felvágott kapható.

Földbirtokos urak szives figyelmét felhívom, hogy kivitelképes finom gyümölcsöt legmagasabb napi áron megveszem. Vidéki rendeléseket legpontosabban eszközölök.

A n. 6. közönség szives támogatását kéri, 2861

kiváló tisztelettel:

Lutwák József.

az elasztikus cipósarok
PALMA
figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

9261

Szőlősgazdák figyelmébe!

15 hektoliteres teljesen új

viztartály

jutányos áron eladó

Ugyanott egy 7 métermázsas erős mérleg eladó.

Bővebbet

WEISZ JENŐ

épület és diszmű lakatosnál

Arad, Andrássy-tér 9. sz.

17736—1914. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi július hó 20-tól számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezettessenek.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltó-

ságu m. kir. földmívelési minisztérium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak lirtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. foku állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1914. július hó 20.

Green Nándor,
főkapitány.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	Ind.	505	552	622	653	864	1158	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankota			631								627	
Borossebes		411										1000
Honczó						1247						
Brád	érk.	655		1138	218			741	911			

Brád—Arad.

Brád	Ind.		403	730		936		137		430		
Honczó			325		556					838	745	
Borossebes												
Pankota												
Ujszentanna		602					1010				715	
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	Ind.	643	942	1042	857	608	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	Ind.	405	538	750	1047	301	624
Ujszentanna	érk.	554	725	923	1233	443	753

Borossebes—Menyházafürdő.

Borossebes	Ind.	1018	csak ünnepe- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő—Borossebes.

Menyházafürdő	Ind.	naponta	512	225	csak ünnepe- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	350	350	VI/1—VIII/31-ig	600

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motos, a dűlt számok a személyvonatokat jelzik.

A szépségápolás titka a használandó szépség szerkes helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Minckéttől kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatásu.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Vészek

vagy más tárgyra átcserelek: zálogéldulákat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brilliánstárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkoszik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játékkáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Üzlet- és műhely-áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt 2860

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

Lengyel Gyula,

műlakatos,

épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferencz-utca 38.

Tanulók felvételnek. 8944

A szalma-özvegyek étrendje

Fehér Kereszt

éttermében.

Menü

á 2 korona:

Leves,

Hal,

Szárnyas

salátával, v.

Beuf körözöttel

Tészta, sajt

v. gyümölcs.

Naponta ugy délben, mint este a legkitünőbb anyagból készitve lesz szervirozva, melyre a t. szalmaözvegy urak figyelmét

tisztelettel felhivja

Braun

Gusztáv

szállodás.

Arad-Csanádi Egyesült Vasutak menetrendje. Érvényes május hó 1-től.

Arad-Szeged.												
Kilomet. tavola.	Allomások	Gy. M.		Sz. V.		Mot. V.		Gy. M.		Mot. V.		
		I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.			
	Wien Stb. ind.		1206	1206	1206				1020	1020		
	Bpest kpu		930	930	1125				705	705		
	Nagykikinda							680	680	1125		
	Temesvár		427	427		815		815		225		
	Tövis		617	617	815	351		351		1045		
	Brád					405		405	780	985	197	
	Arad ... ind.	regg.	6:16	regg.	6:40	d. e.	8:45	d. e.	11:05	d. u.	2:25	este
5	Nagybuzsák					8:55	11:14			2:35		7:15
9	Csátelepi hiszlelde					9:04	11:22			2:44		7:25
13	Pécskaszintamás					9:13	11:30			2:52		7:35
21	Ópécska ...		6:47		7:25	9:21	11:47		12:17	3:09	4:41	7:45
29	Ópécskai tany.					9:45	12:01			3:22	5:22	8:10
35	Battonya	Mot. V.	7:04		7:52	9:58	12:13		12:35	3:35	5:36	8:20
40	Tompapuszta	II. III.			8:03	10:08	12:23			3:44	5:47	8:31
45	Belsőpergpuszta				8:12	10:17	12:32			3:52	5:56	8:41
52	Mezőhegyes ér.	reggel	7:26		8:26	10:31	12:46		12:59	4:05	6:10	8:51
	Kétegyháza ér.		958		958		225		225		748	
	Oroszháza ind.		412		548		915		1150		348	
	Oroszháza ér.		1039		1039						828	
	Mezőhegyes ind.		5:42		7:27	8:46	10:34	1:15	1:01	4:10	6:30	
62	Csanádpalota		6:00		7:40	9:05	10:58	1:35	1:16	4:27	6:45	
68	Nagylaki kendergy.		6:09		7:49	9:16	11:04	1:46		4:37	7:01	
70	Nagylak		6:14		7:52	9:27	11:12	1:57	1:28	4:43	7:10	
77	Mgy.-csanádmegeálló		6:24		8:05	9:40	11:25	2:08		4:53	7:23	
81	Apátfalva ér.		6:30		8:05	9:48	11:33	2:16	1:47	4:59	7:33	
	Hmvasárh. ér.		940							732		
	Nagysszentmiklós ind.	Mot. V.	1004		1004					730		
	Apátfalva ... ind.	II. III.	6:31		8:06	9:53	11:38	2:17	1:42	5:04	7:38	
89	Makó ... ér.	reggel	6:46		8:18	10:11	11:50	2:33	1:54	5:19	7:53	
95	Kiszombor ... ind.		4:09		6:50	8:28	10:43	11:58	2:34	1:56	5:21	8:15
99	31. sz. órész m. h.		4:25		7:03	8:35	10:59	12:05	2:48	2:07	5:34	8:35
102	Gizelltelep kitérd		4:31		7:10							
108	Deszk ... ér.		4:36		7:15		11:15	12:22		3:02	5:48	
114	Szőreg ... ér.		4:43		7:24		11:28	12:33		3:13	5:59	9:01
	Temesvár ér.		786		1288		207	608	904	608	822	518
	Nagybecsk. ...		924		811		450		921		921	638
118	Szőreg ... ind.		5:03		7:40	9:02	11:46	12:47	3:26	2:32	6:17	9:18
122	Ujzegezd ...		5:05		7:48			12:56	3:35	2:42	6:24	9:21
	Szeged ér.		5:15		7:53	9:12	12:00	1:06		2:42	6:30	9:21
	Szeged-Rétság ér.				802	1080		280		544		242
	Bpest nyu.		915		405	125		620	750	680		518
	Wien Stb.		845		985	620		560		550		1214
	Temesvár				788	1288		608	904	822	608	518

Szeged-Arad.													
Kilomet. tavola.	Allomások	Szem. V.		Mot. V.		Gyors M.		Mot. V.		Szem. V.		Mot. V.	
		I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.		
	Temesvár ind.		9:45						9:25	100	1:40		
	Wien Stb.		345	2:10	450		11:10		11:10		9:28	9:28	
	Bpest nyu		8:50	10:15	10:55		8:25	5:30	8:50		2:40	12:15	
	Szeged-Rök.		1:14		5:40		11:16		11:16		4:45		
	Szeged ind.	reggel	3:06		6:10	d. e.	10:35	d. u.	1:56	d. u.	3:17	este	
4	Ujzegezd ...				6:15		10:40		2:01		3:12	este	
8	Szőreg ér.		3:19		6:23		10:48		2:09	3:31	5:21	7:41	
	Nagybecsk. ind.		718			621		621	1127	1127	1:18	1:18	
	Temesvár		945			451	748	925	925	100	140		
	Szőreg ... ind.		3:20		6:24	10:49	12:47	2:10	3:32	5:22	6:42	7:42	
14	Deszk ...		3:22		6:25	11:02		2:24	3:44	5:34		7:55	
20	Gizelltelep kitérd		3:27		6:35	11:15		2:34		5:47		8:10	
23	31. sz. órész m. h.		3:32		6:40	11:20				5:52		8:15	
27	Kiszombor ...		3:36		7:08	11:29	1:13	2:48	4:06	6:01	7:06	8:32	
38	Makó ... ér.		4:08		7:15	11:41	1:23	3:00	4:18	6:15	7:15	8:42	
42	Apátfalva ér.		4:28		7:17	11:51	1:27	3:02	4:35	6:18	7:18		
	Nagysszentmiklós ér.		4:28		7:32	12:06	1:40	3:17	4:50	6:58	7:51		
	Hmvasárh. ind.		940							732			
	Apátfalva ind.		4:39		7:33	12:07	1:42	3:18	5:00	6:35	7:52		
46	Mgy.-csanádmegeálló		4:47		7:40	12:14		3:25	5:08	6:43	7:46		
52	Nagylak ...		5:01		7:52	12:27	1:57	3:37	5:22	6:57	7:51		
54	Nagylaki kendergy.		5:07		7:57	12:32		3:42	5:28	7:01			
60	Csanádpalota		5:18		8:05	12:43	2:09	3:53	5:39	7:13	8:17		
71	Mezőhegyes ér.		5:35		8:25	1:00	2:23	4:09	5:56	7:38	8:41		
	Oroszháza ér.	Mot. V.	8:05		10:39					8:28			
	Kétegyháza ind.	II. III.	3:40		6:20					3:38			
	Kétegyháza ér.	reggel	7:05		9:59	2:25	5:50	5:50	7:48				
	Mezőhegyes ind.		4:00		5:50	8:27	1:02	2:27	4:11	6:11	8:15		
78	Belsőpergpuszta		4:11		6:03	8:39	1:15		4:24	6:24			
83	Tompapuszta		4:24		6:13	8:47	1:24		4:33	6:31			
88	Battonya		4:33		6:25	9:00	1:35	2:51	4:44	6:47			
94	Ópécskai tany.		4:47			9:11	1:46		4:54				
102	Ópécska ...		5:02		6:50	9:30	2:02	3:09	5:10	7:12			
110	Pécskaszintamás		5:20		7:06	9:44	2:17		5:25	7:28			
114	Csátelepi hiszlelde		5:35		7:16	9:53	2:26		5:35	7:35			
117	Nagybuzsák ...		5:53			10:00	2:35		5:48				
122	Arad ... ér.		5:38		7:33	10:10	2:43	3:37	5:38	7:51			
	Brád ér.		11:28		7:41	9:11	9:11						
	Tövis				5:58	11:35	11:35	12:00	8:30	12:00	8:08	12:08	
	Temesvár		7:44			6:09							
	Nagykikinda		10:18		5:17								
	Bpest kpu.		11:20		1:25	7:25	9:20	9:20		5:45	5:45		
	Wien Stb.		8:06		6:40					11:40	11:40		

Ajánlunk

közvetlen a bányából, vagy telepünkről egész waggonrakományokban, valamint tetszőszerinti mennyiségben

Cséplésre és gőszántásra
Elsőrendű magyar és porosz darabos kőszentet legolcsóbb árakon.

Kitűnő tisztelettel:

Kneffel Károly és Fia

Szén és Kokszy nagykereskedése
ARADON. 4143
Városi és megyei Telefon 139. szám.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vatával.

Minden dobozban 120 darab

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohánytőzsdeben.

Egy szálloda és vendéglő berendezés

teljesen új a szálloda 10 vendégszoba teljes berendezéséből áll, jutányos áron eladó.

Szöke János

műbutorasztalosnál

Wesselényi-utca 33.

Figyelem a címrel Nem ös-zetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződnék, hogy nálam csakis a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakoskerűbben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami nitelesítéssel vállalok Sírácsokat olcsón készítek. — Szíves pártfogást kerek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mértékészte
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 370. 1923

Az Alföldi Gazdasági Egyesület

„Széchenyi”

fiúnevelő és tanintézet

Budapest leg egészségesebb és legszebb helyén a Dunaparton a Parlament mellett: V. Személynök-utca és Markó-utca sarok.

TELEFON 152-64.

Felvesz elemi-, közép- és felsőiskolai zendes- és magántanulókat. Intézet tanárai egy évi oktatásba és nevelésben részesítik a növendékeket. Legmodernebb berendezés. Magántanulóknak és növendékeknek külön tanfolyam. Német, francia, angol társalgás. Zene, torna, sport. Prospektus. 9285

8000—1914.

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság által felül vizsgált és érvényesített 1914. évi I. és II. oszt. keresetadó kivétési lajstromot folyó év július hó 23-tól a városi adóhivatal helyiségében 8 napi közszemlére teszem.

Figyelemtetem az adófizelő polgárokat, hogy ezeket ezen idő alatt bárki megtekintheti és az adóztatásáról meggyőződést szerezhet.

Ezen közszemlére kitett adók elleni netani felebezésekre a határidő ezen adóknak az adókönyvecsekben történt előírásától illetve az előírt könyvecsek kézbesítésének napjától számított 15 nap.

Ezen adók elleni felebezések az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál adandók be.

Arad, 1914. július 16.

Városi adóhivatal.

Hóditó körútra indul az új kőbányai sörfözde:

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T. KÖBÁNYÁN

Főraktáros: Kaufmann Lajos és Társa
Arad, Boros Beni-tér 21. szám.

Alapított 1850. Alapított 1850.

Krispin József

zongora üzlete

Arad, Deák Ferenc utca 28. sz.

Házamban lévő bolt helyiségemben volt kölcsönkönyvtáramat beüzemtettem. A legjobb bel- és külföldi gyárakól való

zongorák

3033

200 koronától 3000 koronáig. Zongora javítások és hangolások ugy helyben mint vidékre a legjutányosabb díj mellett saját szakképzett segédem által e közöl etnek.

Német leánynevelő intézet.

Graz, Blumengasse—Steiermark. 4155

Háztartási és továbbképző iskola

karöltve kereskedői kiképzéssel nyerhető a leány tanfolyam által. Felvétel 14—20 éves korig. Prospektusát szolgál az igazgatóság

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème”-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől meggyjiam, az

„Ibolya Crème”

elnevezéshez a „DORÉ” szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème”

felírás látható. Ára 1 tégelynek 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárában, valamint Wójtek és Weisz Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 40

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz-stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olesóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban:

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos

gyógyszertára.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

490—1914. g. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. augusztus 7-én d. e. 3/11 órakor.

I. Ardrényi Károly, Borona, Kasza-utcák asfalt burkolása; Sarló- és Kapa-utcák tört kővel leendő burkolása iránt; a városháza földszinti termében sajtó írásbeli verseny tárgyalást tart a következő feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipar gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók kik a szóban lévő munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesséssel bíró megbízottat megnevezni, és képességét okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátott a fenti nap d. e. 10^{1/2} órájáig nyújtandók be. Az elkésztett, vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért kaphatók miután az egységárak és végösszegek pontos belrási és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bányapénznek a városi pénztárban való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használandó fel és honf. munkások alkalmazandók. A fentartásra vonatkozólag ajánlattevők külön nyilatkozni és biztosítékaikat meghatározni kötelesek. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közegeli ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bányapénzt, 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig, kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a szállítási feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tenne, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani, és a munkálatot kárára és veszélyére más-tól beszerezni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenytárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

13. Távirati lag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülömben pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi július hó 13.

A gazdasági szék.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenemű hófehérré való tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. 4125 Telefon 592. szám.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Arany, ezüst ékszerek, órák, drágakövek minden elfogadható árban üzlet megszűntetése végett kiárúsítottak. A berendezés olcsón eladó.

3017

Farkas Streicher J. Arad, Tököly-tér 1.

Első nyilvános tárgyalás az aradi dandárbiróságnál.

— Csak németül tud a vádlott. — A bíróság tagjainak eskütétele. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 22.

Az aradi várban ma délelőtt szertefoszlott a fátyol, amely eddig misztikus titokzatossággal fődte el a nyilvánosság kutató szeme elől a katonai bíraskodásnak csak fantáziák kohójában született működését. Életbe lépett az új katonai bünvádi perrendtartás és ezzel megmozdult a merevségéből a Mária Terézia legendás idején szigorú katonák alkotta törvény. Amiről eddig beszélni is mennél kevesebbet hallottunk, ami félelmetes ismeretlenségével a rettenetességbe merült, az ma mind megsemmisült, mert katonai szigor, félelem és könyörtelenség helyett lefolyt előttünk egy bírósági tárgyalás, amely csak annyiban különbözött bármely polgári törvényszék eljárásától, hogy polgári bírák helyett csillogó egyenruhás katonatisztek keresték őfelsége a király nevében az igazságot. És ha a véletlen közbe nem játszik, ha az a katona, aki ma a bíróság előtt áll, nem tartozik a kivételek közé, úgy történelmi okmány lehetne e lap, mert rajta Magyarországon az első magyar nyelvű katonai bíraskodásról számolhatnánk be. Az új katonai perrend ugyanis a magyar nyelvet teszi kötelezővé, kivéve, ha a vádlott ezt a nyelvet nem ismeri, mert ily esetben a szolgálati nyelven folyik a tárgyalás. E rendelkezés egyelőre csupán Aradon és Nagyváradon lépett életbe, ám ma nem lehetett magyarul tárgyalni, mert *Sonntag Péter*, a vádlott, nem ismeri a magyar nyelvet.

Az aradi dandárbiróság.

Főn a várban néhány hét alatt fényesen berendezett bírósági helyiséget készítettek a disztéren. A második számú épület első emeletén székel a bíróság, a lépcső fölött ragyogó zománctábla hirdeti:

K. u. k. Brigadegericht
Cs. és Kir. Dandárbiróság.

Az emeleten pedig hét ujonnan butorozott szoba áll a bíróság rendelkezésére.

Mindegyik ajtóján rajta a felírás:

Warte zimmer für Officiere und Honorationen — Tisztek és polgári urak vározsobája.

Warte-zimmer für Mannschafts und Zivil. — Legénységi és polgári egyének vározsobája.

— Gerichts-officier. — Ügyészi tiszt. — Warte zimmer für Arrestanten. — Foglyok vározsobája. — Verhandlungsaal. — Főtárgyalási-terem. Azután külön helyiség a bíróság tagjai részére.

A főtárgyalási terem szürkére festett butorokkal, kényelmes, tágas helyiség. Az emelvényen foglal helyet a bíróság, jobbra az ügyész, balra a védő, középen pedig a korlát mögött padog vannak a közönség számára. Az első sorban különválasztott hely, hosszú asztallal a *hirlapíróknak*, a törvény utasítása szerint.

Nagyon érdekes, hogy a katonai hatóság polgári urakat és polgári egyéneket különböztet meg, hogy a hallgatóság között össze ne keveredjen az egyszerű polgár az előkelőbb civillel. Itt bizony megbukott a demokrácia.

Az aradi dandárbiróság vezetője, *Sebők Gyula dr.* ma reggel 9 órára a tüzte ki az első nyilvános tárgyalást, amelyen *Sonntag Péter* élelmezési közlegény ügyét tárgyalták.

Vád és vádlott.

A bűn, amelyet elkövetett, nem nagyon súlyos, hiszen a büntettek már túlhaladják a dandárbiróság hatáskörét, itt csak vétségek fölött ítélnak. Az a vád ellene, hogy többszöri büntetés ellenére engedély nélkül kimaradt, ezért kell ma lakolnia.

Kilenc óra előtt néhány perccel szuronyos baka kíséretében megjelenik a vádlott. Szép szál legény, katonás lépésekkel halad előre, dac és konokság látszik az arcából. Beviszik a foglyok vározsobájába, az ór vállára kapja fegyverét és feszesen megáll az ajtó előtt. Benn pedig *Sonntag Péter* tovább szóheti gondolatait, amelyeket június 16 óta, — amióta vizsgálati fogságban van, — elkezdhetett.

„Esküdjének önök . . .”

Kilenc órákor pontosan bevonul a terembe a bíróság: *Litschauer Ede* alezredes, elnök, *Sebők Gyula dr.* hadbíró százados, a tárgyalás vezetője és *Königes Emil* százados. Elfoglalja helyét az ügyész is: *Fiedler Imre* százados és az asztal végén *Hajza György* szakaszvezető, jegyzőkönyvíró. Valamennyien díszben vannak, a tisztek oldalán szolgálati óv. Az ór behozza a vádlottat, de nem marad mellette, hanem a folyosón várakozik. *Sonntag Péter* keményen megáll bírái előtt. Az elnök megnyitja a tárgyalást és megkezdik a vádlott kihallgatását — németül. A kérdéseket a hadbíró intézi, a vádlott nyugodt hangon felel.

- Hogy hívják?
- *Sonntag Péter.*
- Mikor született?
- 1890-ben.
- Születési helye?
- Hidasliget, Temes megye.
- Vallása?
- Róm. kat.

Majd a további kérdésekre előadja, hogy nőtlen, polgári életben háziszolga, 6 elemi osztályt végzett, vagyontalan, 1911-ben sorozták be, katonai esküt tett, az aradi katonai élelmezési raktárnál közlegény.

Most ünnepélyes percek következnek. A bíróság tagjai, először ez intézmény életbeléptetése óta, esküt tesznek.

Sebők százados német nyelven felhívja a bíróság tagjait:

— Sie schwören zu Gott den Allmächtigen und Alwissenden die Pflichten eines Richters getreulich zu erfüllen, und ihre Stimmen nach bestem Wissen und Gewissen abzugeben. (— Esküdjének önök a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a bíró köteleységét hiven teljesítik, a szavazatukat legjobb tudásuk és belátásuk szerint adják le.)

A teremben az ünnepi szavakra halálos csönd támad. Mozdulatlanul áll mindenki, katonák az Istenre esküsznek most, eltűnnek a határok közlegény és tiszt között és csak emberek állanak egymással szemben, akik hívják az Isten és igazságot tesznek.

- Ich schwöre, so wahr mir Gott helfe!
- Esküszöm Isten engem úgy segítjen!

Magyar szó.

A bíróság újból helyet foglal, s behívják a tanukat, *Mutsch* őrmestert, *Jánositz* káplárt, *Vági* közlegényt. A hadbíró németül figyel-

mezteti őket az eskü szentségére és a hamis eskü büntetésére. Minthogy *Vági* nem ért németül, a figyelmeztetést a bíró magyarul megismétli.

Litschauer alezredes elnök ezután felhívja *Fiedler Imre* százados az ügyészi tiszt betöltőjét: terjessze elő vádindítványát. Az egyenruhás ügyész röviden előadja, hogy a vádlott többszöri büntetés ellenére ez év június 15-én ismét kimaradt az engedélyezett időn túl és ezzel a katonai btkv. 269. §-ába ütköző fegyelmi és rend elleni vétséget követte el.

Tanuk az előbb figyelmeztetett egyének.

Hadbíró a vádlotthoz: Igaz ez?

Vádlott: Igen.

— Van-e a valami elmondani valója?

— Nincs.

Hajna'í ötig.

A bíróság áttér ezután a tanuk kihallgatására. *Mutsch* őrmester és *Jánositz* káplár elmondják, hogy *Sonntag* június 15-én hajnali öt óráig volt kimaradási engedélye, ő azonban csak délelőtt 11 órákor jött haza. Mikor az őrmester megkérdezte hol volt, azt válaszolta a Fehér Keresztben, ahol egy katonatisztnél volt ruhát tisztítani.

Ügyész a vádlotthoz: Miért mondta ezt?

Vádlott: Mentegetni akartam magam.

Vági János közlegény magyarul vall.

Szobainspekciós volt a jelzett napon, azért tudja, hogy a vádlott nem jött haza hajnali öt óráig, ameddig a kimaradási engedélye szolgált.

A vádlott nem tesz megjegyzést egyik vallomására sem, beismeri bűnét.

Sebők hadbíró ezután felolvassa a vádlott személyére vonatkozó iratokat, amelyekből kiténik, hogy már nyolcszor volt büntetve. Az ügyész kijelenti, hogy kiegészítő indítványa nincs és elmondja vádbeszédét.

A tanuk vallomása és a vádlott beismerése alapján — ugymond — meg lehet állapítani a vádlott bűnösségét, aki bíróságra legutóbb 4 hónapra volt ugyanazért büntetve. Ugy látszik ez nem használt neki, nótorius kimaradózó, akire szigorú büntetést kér.

A vádlott — bár az új perrendtartás lehetővé teszi — védő nélkül jelent meg és ő maga sem kívánt mentségére semmit sem előadni.

Szigorított helyőrségi börtön.

A bíróság visszavonul és néhány peremulva *Sebők Gyula* százados-hadbíró kihirdeti az ítéletet:

— *Őfelsége Ausztria császára és Magyarország apostoli királya nevében!*

A bíróság *Sonntag Péter*t bűnösnek mondja ki a katonai btkv. 269. §-ába ütköző és 250. §-a szerint büntetendő fegyelem és rend elleni vétségben és ezért öt négy havi és két heti szigorított helyőrségi börtönre ítéli, amelyet havonta egyszer bőjt, kemény fekvőhely és az első héten magánzárka súlyosbit. A vizsgálati fogságot beszámítják. Az indokolás szerint így kellett a vádlottat büntetni, miután fegyelmileg már többször megbüntették.

— Megértette — kérdezi a vádlottat a hadbíró. Joga van felelkezni!

A vádlott némán áll és hallgat. Végre kiténik, hogy nem ismeri ezt a fogalmat: felelkezés. A hadbíró megmagyarázza neki, mire kijelenti, hogy felelkez, mert sokallja a büntetést.

Fiedler Imre ügyész az ítéletben megnyugodott. Néhány perc még, *Litschauer Ede* alezredes, elnök bezárja a tárgyalást, a vádlott mögött felecsillan a szurony hegye, néma tisztelgések, a bíróság kivonul, a vádlott lehajtott fővel halad az ór előtt, véget ért az első nyilvános katonai tárgyalás Aradon. Nagy bünpö-

rök ígató jeleneteivel nem találkoztunk, a vádolt csak egy elenyészőben jelentéktelen közalkatona, mégis ez a tárgyalás messze kimagasló eseménye Aradnak és jelentőséggel teli a hadsereg nézve.

A hadbíró és az ügyész nyilatkozata.

A tárgyalás után az új dandárbírósa munkájáról az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt *Sebők Gyula* hadbíró százados a következőket volt szives mondani:

— Talán voltak egyes jelentéktlenebb zökkenések a tárgyaláson, de hiszen az érthető, egészen új intézményt hoztunk működésbe, új formák, új hangok születtek meg a tárgyaláson. Az aradi dandárbírósa csak ilyen kisebb vétségekkel foglalkozik, a büntettek már a nagyváradi hadosztálybíróshoz tartoznak és nekem legfőbb dolgom a bíróság számára a vizsgálatokat lefolytatni.

Fiedler Imre ügyész százados kérdésünkre így nyilatkozott:

— Az aradi dandárbírósnak ez volt az első nyilvános tárgyalása. Magyarul nem tartott meg, mert a katonai büntető perrendtartás 80-ik §-ának 3. b) pontja a következő utasítást adja:

„Ha a vádlott az, aki az előbbi a) pontban jelzett helyzetben van, (nem tud magyarul) akkor a főtárgyaláson és a felelősségi tárgyaláson a tárgyalás nyelve a közös hadsereg szolgálati nyelve és a tárgyalási jegyzőkönyvet is ezen a nyelven kell szerkeszteni”. Sonntag Péter pedig nem tud magyarul és így alkalmaztuk az idézett törvényszakaszt. A vádlott különben roppant komoly, makacs természetű és önféjű. Míg vizsgálati fogoly volt, keresztül ment a kezemen régebbi levelezése. Többször írt a kedvese, legyen jó, engedelmeskedjen, de ugylátszik nem fogadta meg a leány szavát. A büntetés nem sok, hiszen csak két héttel több, mint a legutóbbi. Hogy magyar nyelvű tárgyalásunk mikor lesz, még nem tudom. (h. e.)

Elégtétel Caillauxnak.

(Nincsenek kompromittáló okmányok. — A főügyész nyilatkozata)

Távirati tudósítás.

Páris, július 22.

Mikor a mai tárgyalás kezdetén *Labori* védő a terembe lép, a fiatal ügyvédek tegnapi erélyes magatartása miatt élénk ovációkban részesítik. Az ülés elején mindjárt szólásra emelkedik *Herboux* főügyész és a következőket jelenti ki:

— Fel vagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy az ugynevezett „zöld okmány” nem létezik és nem is létezett és ennél fogva *Caillaux* hazafiasságát és becsületességét semmiképpen se vonták kétségbe. (Mozgás.)

Albanet elnök kijelenti, hogy az incidenst ezzel elintéztnek tekinti.

Chenu, *Calmette* ügyvédje kijelenti, hogy az incidens ezzel *Caillaux* megelégedésére el van intézve, de neki kifogása van. *Caillaux* elérte célját, mert így a teremből a nemzeti lojalizmus bizonyítványával távozik.

Caillaux tiltakozik *Chenu* szavai ellen, *Labori* is tiltakozását fejezi ki. Az elnök a sajonzó közönséget rendreutasítja.

Chenu: Inkább utasítsa rendre *Caillaux*-t. (Zaj.)

Crestat, *Calmette* apósa, a *Figaró* felügyelőbizottságának elnöke nyilatkozatot olvas fel ezután, amely a *Figaró*-ban megjelent nyilatkozattal egyezik s amelyben a *Figaró* tiltakozik a *Dresdener Bank*, a német *Krupp* gyár ügyében, valamint a *Lipscher* ügy magyar kor-

mánytól kapott szubvenció ügyében felhozott vádak ellen.

Caillaux fentartja támadásait a *Figaró* ellen s ezeknek bizonyítására különböző iratokat olvas fel.

Chenu ügyvéd egyik kérdésére válaszolva *Caillaux* kijelenti azután, hogy a dráma napján nevével *Poincaré* köztársasági elnöknel tett látogatásáról egy szót sem beszélt s ezzel *Caillaux* kihallgatása véget ért.

A mai nap folyamán még több fegyver szakértőt és számos jelentéktelen tanút hallgatott ki a bíróság, azután a tárgyalás folytatását az elnök holnapra halasztotta.

HIREK.

Tizenöt milliót ajándékozott a király a trónörökös-pár árváinak.

(Miért volt a magyar főudvarnagy audiencián?)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Ischl, július 22.

Nagy feltűnést keltett az itt időző és az udvarhoz tartozó arisztokrata körökben is, hogy öfelsége ma délelőtt kihallgatáson fogadta *Zichy* Ágost gróf udvari főmarsalt. Tudott dolog, hogy a király mikor Ischlben tartózkodik, nem szokta fogadni a főudvarmestereit és ez a mai audiencia teljesen elüt az évtizedes gyakorlatól. A rendkívüli eseménynek igen érdekes okai vannak.

Zichy gróf ma reggel érkezett meg Ischlbe és az „*Erzsébet királyné*” szállóban fenntartott lakásában szállt meg. Ezt a szállodát az udvar bérel a királyhoz kihallgatásra rendelt miniszterek, államférfiak és más vendégek részére. A magyarországi főudvarnagy reggel kilenc órakor jelent meg a király dolgozószobájában és egy óra hosszat tartott a kihallgatás. Utána *Zichy* gróf a király kíséretének tagjainál tett látogatásokat és a *Villa am Gries* ben a bajor fenségeknél adta le névjegyét. A főudvarnagy résztvevő fél két órakor a családi ebéden a királyi villában.

A mai audienciáról teljesen megbízható és tökéletesen beavatott forrás a következő rendkívül érdekes részleteket közölte velem:

— A király magyar főudvarnagyaival első sorban a trónörökös-pár árváinak anyagi helyzetéről tárgyalt. *Ferenc Ferdinánd* főherceg hagyatékának ügyét, amelyet ugyanis a főudvarnagyi hivatal intéz és *Hohenberg Zsófia* hercegnő hagyatékának kérdéseit az illetékes hagyatéki hatóságok egy éven belül aligha intézik el. Ezért ideje előtti dolog lenne ma már az árvák örökségének nagyságáról pontos adatokat közölni, mert ez egyszerűen lehetetlen. Meg kell jegyezni, hogy a hagyaték letárgyalása igen nehéz és szövevényes dolog lesz, mert *Ferenc Ferdinánd* főherceg igen sok esetben az udvari kincstár tulajdonát alkotó területeken az *Esste* vagyomból származó pénzzel építtetett, azonban a berendezést a maga pénztárából fedezte és így az ingóság az övé az ingatlanok tulajdonjoga pedig pontosan meghatározandó. Eme birtoktestek elválasztása valószínűleg nagy nehézséget fog okozni.

— *Ferenc Ferdinánd* főherceg annakidején negyvenmillió koronát vett kölcsön.

Ezt a kölcsönt, amelyről úgy határozott, hogy az később a gyermekei vagyona legyen, az életbiztosítási kötvények alapján felveendő negyvenöt millió koronával akarja a király visszafizetni. Mint ismeretes a főherceg élete harminc, a hercegnőé tizenöt millió koronára volt biztosítva.

— A király, mint az udvari körökben tudják, elhatározta, hogy a hatvan millióhoz hi-

ányzó tizenöt millió koronát saját pénztárából egészíti ki, mert

öfelsége akarata, hogy mindegyik gyermek husz millió koronát kapjon.

— A birtokok, továbbá *Konopist*, *Chlumetz* és *Aristetten* kastélyok szintén az árváké lesznek.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Meleg idő várható, nyugaton és északon elvélve zivatarokkal és esővel. — Sürögnyprognózis: Meleg, nyugaton és északon elvélve csapadék, zivatarok.

— Új képviselő. *Szentágotáról* jelentik, *Schuller* Gusztáv képviselő lemondásával megüresedett szentágotai kerületben ma egyhangulag *Gündisch* dr. munkapárti jelöltet választották meg képviselővé.

— Emelik a tiszték fizetését. Bécsből jelentik: A *Militärische Rundschau* szerint a hadvezetőség az őszi delegációkon egyrészt a tisztí fizetések emelésére, másrészt új, modern acél tarack ütegek beszerzésére nagyobb hitel megszavazását fogja kérni. A hitel több évre lesz felosztva, a tisztí fizetések emelése körülbelül tizenöt millió rendkívüli kiadást fog jelenteni.

— A kegyelmes asszony mint gardedám. Sopronban egy kis leánykát ültettek szülei egy elsőosztályú fülkébe. A közeli Győrbe kellett utaznia, ahol rokonai már várták. Az egyedül ülő kis leány feltűnt egy urinőnek, aki szintén egyedül utazott. A fülkéjébe ült. Együtt beszélgetve tették meg az utat. Az idegen hölgy gardirozta a kis leányt és átadta Győrben a várakozó rokonoknak. A kis leánynak elbucuszásakor névjegyét adott át. És a névjegyen a név állott: gr. *Khuen Hédervár* Károlyné.

— A monarchia milliókat kölcsönöz *Wied Vilmosnak*. Berlinből jelentik: Az estilapok jelentik, hogy a monarchia és Olaszország, tekintve *Vilmos* fejedelem szorult helyzetét, néhány milliót fognak rendelkezésére bocsátani. Ez a lépés azonban az európai hatalmak álláspontját a fejedelemmel szemben semmiképpen se befolyásolja.

— *Baptista* románok a magyar nyelvért. Érdekes kéressel fordultak a porossebes és honcót-vidéki baptista románok a Délmagyarországi Közművelődési Egyesülethez. Mintegy harminc községben elszórva lakó tizenkétezer román, akik közül egy sem tud magyarul, arra kérték a vezetőséget, hogy adjon nekik egy magyar tanítót, aki megtanítja őket hazájuk nyelvére, mert ők magyarnak érzik magukat és szeretnének magyar testvéreikkel magyarul beszélni. Az egyesület adott is e célra 1000 koronát. Egy *Szabó Mihály* nevű lelkes magyar tanító fogja őket magyarra tanítani.

— Boszniai szerbek Stürgkhnél. Bécsből jelentik: A boszniai szerbek küldöttsége tiszteltgett ma Stürgkh gróf osztrák miniszterelnökénél. A miniszterelnöknek a küldöttség előtt hosszabb beszédet mondott, amelyben utalt a kormányra és a törvényhozásnak Bosznia-Hercegovinával szemben tanúsított jóindulatára és kijelentette, hogy a szerajevói vizsgálat adatai szerint az ifjuság és a nemzetiségi körök egy része az összeesküvésről tudomással bírt és az azt előkészítő elemekkel összeköttetésben állott. A miniszterelnök felhívta a szerbeket, hogy ezzel a politikával hagyjanak fel, mert a kormány a bajoknak gyökere, alapos orvoslását fogja megkísérelni.

— **Autószerencsétlenség.** Budapestről jelentik: Ma délután az a hír járta be a fővárost, hogy tószegi Freund Imre nagyvállalkozót, tószegi Freund Ferenc udvari tanácsos fiát végzetes automobil-szerencsétlenség érte külföldi turáján. A múlt héten szerdán indult el autóján Budapestől két katonatiszt barátja társaságában. Horvátországon keresztül Boszniába mentek s onnan a dalmát partvidéken és Karintian át Stájerországba jutottak. Ott történt velük a szerencsétlenség. Grácban érdeklődünk a balesetről s tudósítónk onnan azt jelenti, hogy Tószegi Freund automobilja tegnap este felé Eisenerz közelében neki ment egy fának és összetört. Az autóban ülők kirepültek az utra s ketten súlyosan megsebesültek, a harmadik utas sérülése nem veszedelmes. A súlyosabban megsérültek katonatisztok. Az egyik a karját törte, a másik pedig agyrázkódást szenvedett. A szerencsétlenség dolgában kérdést intéztünk tószegi Freund Ferenchez, aki kijelentette, hogy a fia rövid táviratban tudatta vele az autó balesetet, de megnyugtatta, hogy nem történt komoly baja. Megállapították, hogy a súlyosan megsérült vezérkari századost Steiner Ernőnek hívják. Az eisenerzi kórházba szállították, ahol még a délután folyamán meghalt, anélkül, hogy eszméletre tért volna. Tószegi Freund Imrénél eltört a jobb alsó karja, egy eddig ismeretlen hölgy súlyos sebesülést szenvedett, sőt pedig kulesontját törte. Bacsinszky mérnök és a hatodik utas, akinek nevét nem tudják, nem sérültek meg. Tószegi Freund Imre sérülése igen komoly. Az elhunyt vezérkari százados a XIII ik hadtesthez volt beosztva, őccse Pozsonyban vezérkari tiszt.

— **Agyonvert kórházi beteg.** Ujvidékről jelentik: A rendőrség letartóztatta Zidár József és Opolcer Lajos ápolókat, az ujvidéki kórház alkalmazottait, akik egy Schwarcz Imre nevű elmebeteg halálra vertek. A szerencsétlenül dühöngési roham vett erőt, rárohant egy Eckfeld Adolf nevű szobatársára és verni kezdte. Erre berohantak az ápolók. Schwarcot véresre verték, majd vizes lepedőbe kötözték. Reggelre Schwarcz meghalt. Schossberger Sándor dr., a kórház igazgatója maga kérte az ügyészeti vizsgálatot. A boncolás megállapította, hogy Schwarcz Imre a kórházban elszendvedt külső és belső sérülések következtében halt meg. Léway Mátyás ápolót, aki szintén résztvett Schwarcz brutalizálásában: egyelőre még szabadlábon hagyták, mert a kórházban kevés az ápoló.

— **Szerajevóba hívták a bécsi hóhért?** Prágából jelentik: A Bohémia karlsbadi jelentés alapján közli a következőket: Az osztrák hóhér, aki Karlsbadban kurát tartott és álnéven volt bejelentve, parancsot kapott a bécsi hatóságoktól, hogy azonnal utazzon Szerajevóba és legényét is vigye magával.

— **Sülyedő templom.** Szekszárdról jelentik: A tolnamegyei Pári községben a főszozolgabíróból és a kulturmérnökből álló bizottság megállapította, hogy a falu legszebb része, ahol a templom és a községháza áll, a földcsuszamlás veszélyének van kitéve. Kétségtelen jelek mutatják, hogy a kérdéses terület lassan bár, de állandóan csuszlik a falu közepén végigvonaluló vízmosás felé. A templom és a községháza így az elsüllyedés veszélyének van kitéve. A bajon csak úgy lehet segíteni, ha a vízmosást rendezik. Most megindul a hivatalos eljárás.

— **Villámcsapástól összeomlott siremlék.** Ercsiből jelentik: Az elmúlt éjjel a község felett elvonuló vihar teljesen összerombolta Eötvös József báó nyugvóhelyét. A villám többször lesújtott a sírnyelre, a nagy obeliszket teljesen összezúzta, a kápolnát és a kriptát felgyújtotta. A mauzóleum a teljes pusztulás képét mutatja. A sírhely romjainál örök vannak, míg intézkedés történik a helyreállítás dolgában.

— **Gyanus a karlócai szerb Szokol-egylet.** Karlócáról jelentik: A mitrovicai rendőrség ma házkutatást tartott a Szokol-egylet ottani fiókjában s az egylet elnökének lakásán.

— **Cigaretta-monopólium Németországban.** Berlinből jelentik: A lapok jelentése szerint a kormány legközelebb törvényjavaslatot terjeszt elő a szivarka-monopólium behozatalára. A monopólium csak a cigaretta gyártására vonatkozik, az árusítás szabad lesz. Az állam átveszi a nagyobb gyárakat és saját kezelésében fenntartja őket, míg a kisebb gyárakat beszűnteti. Az egyedáruság behozatala ötszázmillió márkát igényel, amit kölcsön útján szereznek meg. A monopóliumból az állam évi száz-százhusz márká jövedelemre számít.

— **Eltűnt 32.000 koronás pénzküldemény.** Bécsből jelentik: Egy bukarésti bankház egy bécsi bankcsofnak pénzesomagot adott fel, amelyben harminc darab ezer koronás és kisebb bankokból még kétezer korona volt. A csomag megérkezett Bécsbe, itt azonban elkalódott és a legszorgosabb kutatás után sem került meg. Az eltűnt pénzes csomag ügyében vizsgálat indult meg.

— **Bolgár-szerb határviillongás.** Belgrádból jelentik: Tegnap Radovisténél hat szerb katonaruhába öltözött bolgár komitácsi átlépte a határt. A szerb határőrök kelepcebe csalták a bolgárokat, akiket Jesko nevű komitácsi vezető és mind a hatot agyonlőtték. A bolgárok Manlicherekkel voltak felfegyverkezve.

— **A vörös fény.** — Black Roderick. (Két nagy sláger az Urániában.) A színház ma pazar bőkezűséggel két kiváló drámát mutat be egy műsor keretében közönségének. Mind a kettő a mozi-irodalom értékes témáit dolgozza fel, kiváló művészettel. A vörös fény egy vegyész laboratórium háttérében lejátszódó drámai jelenetet visz vászonra mesteri játékban. A fiatal, tehetséges vegyész egy új elemet talál fel és ez hozza meg számára bár hosszas szenvedések után, az áhitott boldogságot. — A másik kép: „Black Roderick” egy gyönyörű skót dráma. Black Rodericknek, a vadászának tragikus sorsa, a skót erdők sötétjében, a suttogó tavak bűvös csendjében, az ország misztikus természeti szépségeinek csodás keretében játszódik le. Egy bajos szerelmi regény harmónikus fonódik bele ebbe a pompás történetbe.

— **Másfélszáz ezer ember sztrájkja.** Szentpétervárról jelentik: A sztrájk egyre nagyobb arányokat ölt. Ma már több mint 450.000 ember sztrájkol. A sztrájkolók 25 villamos kocsit összezúztak. A rendőrség és a sztrájkolók között véres összeütközés támadt, amelynek folyamán hét munkás súlyosan megsebesült.

— **A Gambrinus nagyvendéglő kerthelyiségeiben** (kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben július hó 25-én kezd meg hangversenyeit Budapestről Koczás József karmester igazgató 15 tagu daltársulata. 4358

— **Rendkívüli leszállított árban** kaphatók gyermekkosci a legelegánsabb kivitelben ülőszékek, összecusukható gyermekkosci, függő és nyugágyak, utazási cikkek, női táskák nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél. 4102

— **Kiváló szép formájú tenniszcipők** urak és hölgyek részére. Angol vászon sétacipők és a világhírű Chasalla Kneip-sandalok már az előre haladott idény miatt mélyen leszállított áron Weinberger János kizárólagos cipőraktárába 2271

— **Irásmunkák, sokszorosítások, fordítások** és fogalmazványok magyar-, német-, francia-, angol-, román- és esperanto nyelven legjutányosabban elvállal Engel Mór, írógépvállalata. Lázár Vilmos-utca 2. 4352

— **Fejfájás elmulasztására** legjobb egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 fiveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Beni-tér. 14

— **Harminc százalékkal olcsóbb** lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Aruház Gyáriktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— **Majális.** A folyó hó 26-án Lippafüreden, az aradi Esperanto Egyesülettel egyetemben megtartandó iskolai majálisra, volt tanítványaimat és hozzátartozóit ez uton is tisztelettel meghívom. Engel keresk. szaktanfolyama Lázár Vilmos-u. 2. 4352

— **Girárdi kalapok és tennisz ingek** 3 korona 50 fillértől s más nyári-uridivat újdonságok, nagy választékban, rendkívüli olcsó árban „Chic” uridivat üzletben, Arad, Andrassy-tér 15. 4101

— **Neptun strand-fürdő,** modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— **Legelegánsabb gyermek- és fiukosztümök** és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzletben Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

TARKASÁGOK.

(Az újságírók barátja.) Van a függetlenségi hírlapírók között egy rendkívül talentos fiatalember, akinek csak egy baja van: nem tud parancsolni kártyaszendvedélyének és minden keresményét a budapesti újságírók egyesületének kártyaszobáiban költi el. A beteges fiatalember minden nyáron el akar menni üdülni, s a függetlenségi képviselők szép összeget szoktak összedadni. Legutóbb is megindult a gyűjtés számára és Apponyi Albert gróf 350 koronát jegyzett föl a derék újságíró üdülésére.

A képviselőház folyosóján a többi újságírók hálálkodva szóltak Apponyihoz:

— Köszönjük szépen, hogy kegyelmes ur ilyen szépen támogatja a budapesti hírlapírókat.

— Hogyan? Hiszen én csak egy újságírónak adok minden évben.

— Igaz — felelték — de éppen általa támogatja kegyelmes ur a budapesti hírlapírókat, mert az a kolléga, akinek Excelenciád a 350 koronát adta, azon a napon elkártyázta azt és így a pénzből minden újságírónak jutott belőle.

(*Uti fölszerelés.*) Most, amikor nyaral vagy legalább is nyaralni indul minden épkézláb ember, akinek csak ideje és pénze van, most a még be nem zárt, be nem naftalinozott lakásokban tázas munka folyik: bőröndöket, utikosarakat tömnek meg minden elképzelhetővel, ruhával, láccsal, cipővel, kalappal. Egy ilyen csomagolással feldult lakásban a férj riadtan nézi, hogy a nagy angol bőrönd fenekére a felesége egymásután helyezi be a könyvszekrényből a Révai nagy lexikon három vaskos kötetét.

— Mi az fiam, mit akarsz azokkal a könyvekkel?

— Kellenek — felelt kurtán az asszony.

— Kellenek? Minek kellenek nekünk Svájban a lexikon kötetei?

— Jaj istenem de néböz fejű vagy! Éppen azért kellenek a könyvek, mert Svájba megyünk. Pomásan lehet bennük lepréselni a havasi gyopárt.

(*Illik-e?*) Egyik határszéli kis helyőrségi városban, ahol távol minden elevenebb élettől, talán egy zászlóalj gyalogság él csöndes, egyhangú, vidékies szórakozásokkal tarkított napokat, a tiszt urak jobb mulatság híján kuglizót rendeztek be a tiszt kaszinó kertjében és szorgalmasan játszották a partikat. A rettentő nyári melegben azonban a kuglizás sem kellemes, különösen nem kellemes uniformisban és a városka tisztszei már hosszú vitákat folytattak arról: helyén való-e lenne levetni a császár feszes kabátját és ingujjban dobálni a golyókat a tekebábok felé. Nem tudtak megállapodni és a fiatal zászlós tanácsár elhatározták, hogy a hadtestparancsnoksági szék-

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a leghírnevesebb fogspeciálistáknál mint asszistens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

helyen állomásozó huszárezred híres mulató és jó családból válogatott tisztjeit hívják föl döntőbíróknak a bonyolult kérdésben. Még aznap délután elment a következő távirat a huszárokhöz:

Szabad-e tisztnek levetni kuglizásnál a tiszti bluzt?

Másnap hajnalban megérkezett a válasz, amelyet a zászlóalj tisztjei izgatottan bontottak föl. A huszárok ezt sürgönyözték vissza:

Ha már kugliznak, akkor a tiszti bluzt is levethetik.

MULATSÁGOK.

(=) Hangverseny Ujaradon. Az acsev. szárnyaskerek dalkör folyó hó 25-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a báró Nopcsa-féle tündérkertben a 33-ik gyalogezred zenekara közreműködése mellett, 40 filléres belépődíjjal nagy hangversenyt rendez.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Főosztályi tájékoztató.

Budapest, július 22.

Készáru.

Amerika háromnegyeddél magasabb. Kínálat, kereslet megfelelő. 20 ezer mm. 5-10 fillérrel magasabb

Határidő.

	Dél sáviat	9 órai zárlat
Buza 1914. októberre	13.45-13.46	13.53-13.54
Buza 1915. áprilisra	13.62	13.78-13.74
Rossz 1914. októberre	9.88-9.69	9.72-9.78
Tengeri 1914. júliusra	7.25-7.26	7.28-7.29
Tengeri 1915. májusra	7.11-7.12	7.18-7.19
Zab 1914. októberre	7.93-7.94	7.96-7.97

Aszarak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (július 22.)

Oestrák hitel	576 50
Magyar hitel	744 —
4% koronajáradék	77 40
Oestrák-magyar államvasutí	725 —
Lezárolóbank	370 —
Lezárolóbank	449 —
Hiszai Bank	263 75
Magyar Bank	449 —
Kereskedelmi Bank	34 95
Bimamurányi	555 50
Salgótarjáni	655 —
Eötvös Vasutí	546 50
Fáras Villamos	296 50

Bécsi értéktőzsde (július 22.)

Oestrák hitel	577 —
Magyar hitel	744 —
Oestrák-magyar államv.	644 —
Déli vasutí	72 —

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Arak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. jul. 22. Buza 75 kilogrammos 25.60-25.70, 76 kilogrammos 25.70-25.80, 77 kilogrammos 25.90-26.00, 78 kilogrammos 26.20-26.40. Rossz (prima) 18.20-18.40, (közép) 18.00-18.20, Árpa (sértőző) (takarmány) 13.20-13.50, Zab (prima) 13.00-13.30, (közép) 1.80-12.00, Tengeri régi (magyar) 14.10-14.30, (román) régi 13.70-13.80, új 10.30-10.50. Burcanya 100 kgr. (fehér) 6.20-6.30, (rózsás) 7.00-7.10.

Feladó szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYÁRI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1914. július 23-án.

Utolsó előadás.

Itt először:

A cylinder.

Vigját k 3 felvonásban. Irta: Gutí Soma.

SZEMÉLYEK:

Szikszay Herold Ede. | Kikeleti Várnai Jenő.
Éva Harmath J. | Klára Kiss Mariska

Mit járkálsz meztelenül?

Vigjáték egy felvonásban. Irta: Fudeu Georges. Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Kalocsay Delli Lajos. | Gyursics Várnay Jenő.
Klára Kiss Mariska | Dán Zempléni Z.

Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Világos,

hogy a kávé íze és az illata nagyrészt a felhasznált kávépótléktól függ.— A háziasszonyaink tehát csak a „Valódi“ : Franck:-ot a „kávedaráló“-val választják.

164

Dr. Werner Sándor

a budapesti Szent-István hórház Röntgen-intézetének v. orvosa

Röntgen gyógyító- és vizsgáló laboratoriuma

Kezelések: bőrbajoknál, idült eczema, bőrrák, bőrgümőkör, stb., méhbajoknál, fehérvérüségénél, a pajzsmirigy álképleteinél, rosszindulatú daganatoknál, stb.

Vizsgálatok: (átvilágítás és fotografózás) a tüdő, a szív, a gyomor és bél elváltozásainál. A csontok és ízületek elváltozásainak, a fogak kóros állapotainak röntgenézése stb. 3827

Arad, Szabadság-tér 2. sz., II. em.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Naptárhirdetőink szives figyelmébe.

Az

Aradi Közlöny

1915. évi

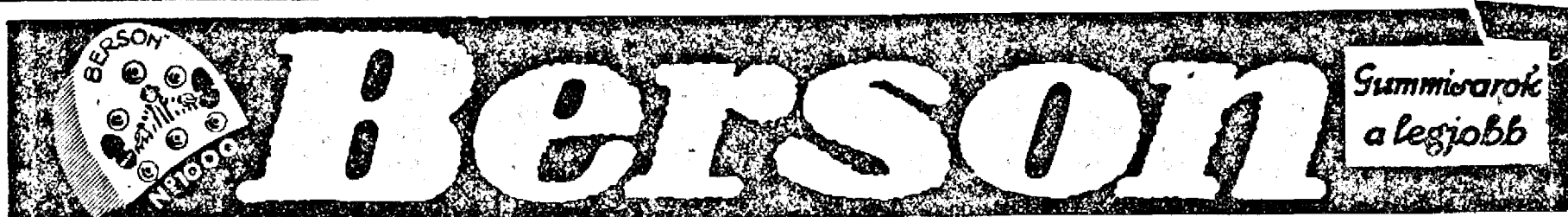
Nagy

Képes Naptára

részére hirdetések már felvételnek.

Ha hirdetésének jó helyet kíván biztosítani, úgy sziveskedjék megbizását már most hozzánk juttatni.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Kalmár József

villanyzerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 243.

Ajánlja

költözöködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába végző munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktárcs tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fő-
szedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfrazz
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikket. 481

17464—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A közös hadseregbeli és hon-
védség legénységének aratás ide-
jére leendő szabadságolása tárgyá-
ban a M. kir. Honvédelmi minis-
terium 74100—18/1914. számú kör-
rendelete értelmében közhírré te-
szem, hogy a honvédség és a
közös hadseregnek a földmivelő
és mezeti munkásokhoz tartozó
tényleges állományu legénysége,
az aratás és egyéb fontos mezeti
munkák idejére, három hétre leendő
szabadságoltatását személyesen ki-
halgatáson (raporton) kérheti, mely
kérelem teljesen díjtalan.

Arad, 1914. évi július hó 16-án.

Rendőrfőkapitány.

Értesítés!

**GÁBOR MIKLÓS, csokoládé és
cukorka gyári lerakata f. hó 24-én**

megnyílik.

Andrássy-tér 18. Salacz-utcai rész

Telefon: 1059.

**„UTMUTATÓ“
Vasuti Menetrendkönyv.**

A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendkönyve

Tartalmazza a ma-
gyar, közös, osztrák, kül-
földi vasutak és hajók me-
netrendjeit és menetárait, a köz-
vetlen vonatcsatlakozásokat,
utirányokat, a bérko-
csik viteldijszabását

2001

Bővebb értesítést nyújt a kiadóhivatal,
Budapest, IV. ker. Régi posta-utca 4. szám.

Szállodák és vendéglők hir-
detésére nélfűzőhetetlen!Szállodák és vendéglők hir-
detésére nélfűzőhetetlen!**Aradon**négy sütőkemencével és villamos, modern gépek-
kel felszerelt**kenyérgyár eladó,**

vagy bérbeadó.

Bővebbet:

Goldschmidt Sándornál

Arad, Minorita-palota.

4328

Ügyes, nős, teherwaggon laka-
tos állandó állást nyerhet Ro-
mániában, magyar cégnél. Lakás,
fűtés, világítás természetben, ol-
csó megélhetés. Kik hasonló
minőségben dolgoztak küldjék
ajánlataikat, fizetési igényeik meg-
adásával, „Lotru“ jelige alatt a
kiadóhivatalba. :: :: :: 4366

UJ TÁTRAFÜRED

Téli- és nyári magaslati gyógyhely.

Vizgyógyintézet. :: :: Nyaraló.

Turista- és téli sporttelep. :: ::

1010 méter a tenger színe felett.

200 MODERN SZOBA. :: ::

EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

501—1914. g. sz.

Versenytagyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a gróf Tisza István-ut
elején létesítendő asphalt burkolatu bérkecsi állomás készítésére, a
törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezeten f. évi augusztus
hó 8-án d. e. 1/2, 11 órakor zárt írásbeli versenytagyalást tart.

1. A versenytagyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki
ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban lévő
munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek
ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, és képesíté-
set okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város
közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbiz-
hatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel
ellátva a fenti nap d. e. 1/2, 11 óráig nyújtandó be. Az elkésett, vagy
szabálytalan, ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlati költségvetési űrlap a városi mérnöki hivatalban
szerezhető be. Az ajánlatok az árak számokkal és a végösszegnek
szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánompénznek a városi pénztárban való le-
tételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó cement kizárólag hazai gyártmányu legyen.
A kövezéshez használandó köről minta mutatandó be. valamint a bá-
nya megjelölendő.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik 5% bánatpénzt 10%
biztosítékra kiegészíteni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül
az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettség-
ben maradnak.

9. Ha a vállalkozó a szállítási feltételeknek részben vagy egész-
ben eleget nem tenne, jogunk van őt a vállalatától minden további
beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére más-
sal végeztetni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy aján-
lattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenytagyalás a fent jelzett napon és időpontban az
ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az
ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város tanácsa dönt.

13. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük,
nemkülönbön pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi július hó 21.

A gazdasági szék.

Használt ólom megvételre kerestetik.

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS.

Egy

szerény molet asszonyka sürgősen gavallér uri ember tisztességes ismeretségét keresi. Leveleket „Diszkrétio” jellegre a kiadóhivatalba kér. 4880

ELLÁTÁS.

Isletes házikost

jutányosan kapható családok részére vagy magányos urnak, Csernovits Péter-u. 24. 4871

ALKALMAZÁST NYER.

Szűrés dada,

vagy jobb családból való leány, ki gyakorlott és jó biznnyitványokkal rendelkezik, két kis gyermek mellé kerestetik. Jelentkezni lehet d. u. 2-től 5-ig Weltzer János-u. 7. II. emelet ajtó 2. 4883

Deutsche Erziehlerin

wird zu zwei grösseren Kinder gesucht. Musikbewanderte werden bevorzugt. Adresse in der Administration. 4875

Egy

3-4 középiskolát végzett intelligens flu fogtechnikus gyakornoknak fölvetetik. Cím a kiadóban. 4884

ALKALMAZÁST KERES.

Egy 4 polgárit

és kereskedelmi végzett uril leány, három nyelvet beszél, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4882

Ovadékkal

rendelkező kereskedő leccsnek, vendéglőbe vagy nagyobb forgalmu korcsmába ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalba. 4874

Uriházakhoz

bejárónőnek ajánlkozik Konrádné Kápolna-u. 10. 4876

Irodaszolgálat

vagy pénzbeszedői állást keres 800 korona kaucióval, 31 éves egyén. Cím a kiadóhivatalba. 4872

Megbízást

szilvaczefre gyűjtésre a hegyalján elvállalok. Arad postafiók 168. 4867

INGATLAN.

Eladó

egy jól jövedelmező adómentes bérház a Ferenc-tér szomszédságában, elköltözés miatt, minden elfogadható árban. Cím a kiadóban. 4058

Keresek

aradi határban 50 hold földbérletet lehetőleg tanyaépülettel. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 4313

Akác-utca 6. szám

alatti földszintes ház előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Bővebbet Aradi Kereskedelmi Bank. 4868

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda. (Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgálatait az augusztusi negyed alkalmából. Novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák kerestetnek. Elenyészően csekély díj. Telefon 816. 4387

Garzon lakás

2 szoba külön bejáratú butorral, vagy anélkül augusztus 1-re kiadó, Csernovits Péter-u. 5. 4336

Apponyi Albert-körút 1. sz. szemközt a Kultur-palotával egy szobából és kamrából álló pince-lakás kiadó. Ugyanott műhelynek vagy üzletnek átalakítható világos nagy utcai pince kiadó.

3-4 és 5 szobás lakások

ujjonnan festve minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, irodának is alkalmas, azonnala kiadó Hasszinger-utca 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 5766

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnala kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2006

Két 2 szobás

udvari lakás egyik előszobával Tökölly-tér 4 szám alatt kiadó. 2829

Azonnal kiadó

4 szoba előszoba és mellékhelyiségekből álló lakás Fábrián László-utca 2. sz. Felvilágosítást nyújt: Szállási és Társa cég Béla-tér 2. 4201

ÜZLETEK.

Szarok fűszerüzlet

külön korlátlan italmérési joggal, trafik joggal átadó. Cím: Körösvölgyi Pálinka Raktárban. 4377

Vidéken

egy jóforgalmu vegyeskereskedés korl. italméssel, házal együtt betegség miatt kedvező feltételek mellett azonnal eladó. Cím a kiadóban. 4382

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Butorok

elköltözés miatt eladók. Rothmüller, Simony-u. 1. 4381

Helyszűke folytán

papíráruk, imakönyvek, folyóiratok, regények, ifjúságitatok, stb. mélyen leszállított árban kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében, színházépület, telefon szám 511. 284

3 darab

70 Hl-es boroshordó eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4277

Próbálja meg

a Palermó pörkölt kávé, amely-nél jobb kávé nem létezik, íze, aromája páratlan. Naponta friss pörköltés! Dürr Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városházzal szemben. 3577

Elegáns butorok

csaknem új helyszűke miatt jutányos áron eladó. Ugyanott egy jókarban levő kerékpár eladó. Cím a kiadóba. 4384

Legjobb lugmentes

arc- és kézműs a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szilradékokból készül, lugmentes, a legfinnyásabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyány u. 1224

Nyaraló

5 szobás szép uril lakás gyönyörű kerttel Gyorok piacértéhez közel kiadó. Cím a kiadóhivatalba. 4386

India fogcsépek

legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár: Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

KÜLÖNFÉLE.

Hehs-féle

Vasaschinabor. Sauberén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyöngegeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Szőrmeék, ruhanemlék,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filleres csomagokban, legfinomabb resublimált Nafthalin, kiló 1 korona. Terpentin olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádog dobozokban 30 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légy fogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

Mindenki azt mondja már; hogy szeplők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejjerme ára 1 korona. Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4375

KÁRPÁTI JÁNOS
gyógyszer-tára
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

Legjobb fertőtlenítő szappan a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

Siessen

On is!

az olcsón beszerzett
cipők, Sandalok

és mindenfajta

ruhákból

kevés pénzért vásárolni!

Korányi cipő- és
ruhaáruház

Bohus palota. 3691-112

Finom illata

„Eau de
Cologne“

(Kölni víz) 3673

1 literes üveg K. 7.—

1/2 " " " 3.50

1/4 " " " 2.—

1/10 " " " 1.—

1/20 " " " .70

„Angyal“ Drogeria

Török Andor és Társa

Arad, Andrassy-tér 20.

V. 2549/4—1911. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1914. V. 2549/8. számú végzése által Kormos Zsigmond végrehajtató javára 309 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítést végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 5296 korona 50 fillérre becsült kávéházberendezés és italokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Boros Béni-tér 15. sz. alatti leendő eszközlésére 1914. évi július hó 25-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-vel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914. évi június hó 25. napján.

Török Dénes,

4385 kir. bírósági végrehajtó.